

**49è Festival Internacional
de Cant Coral**

Entitat escollida
membre del Consell
de l'Associacionisme
i el Voluntariat
de Catalunya en
representació de
l'àmbit cultural

**Federació Catalana
d'Entitats Corals (FCEC)**
Via Laietana 54, 2n, despatx
213
08003 Barcelona
Tel. 932680668
Fax 933197436
E-mail: fcec@fcec.cat
<http://www.fcec.cat>

PRESIDENTA
Montserrat Cadevall i Vigués
presidencia@fcec.cat

VICEPRESIDENT
Lluís Gómez

TRESORER
Josep Mitjans i Rius

SECRETARI
Toni Prat
toniprat@fcec.cat

VOCALS
Enric Genescà
Joan Pugès

EQUIP TÈCNIC
Raimon Romaní – Cap
raimonromani@gmail.com
Júlia Sesé
Andreu Ferré
Esteve Costa
Pere-Lluís Biosca
Frederic Oller
Albert Santiago
Manel Cabero

**DEPARTAMENT DE CANT
GREGORIÀ**
Pep Quintana
quintanacortes@gmail.com

EQUIP TERRITORIAL
Jaume Gavalrà – Cap
baixllobregat@fcec.cat

BAGES - BERGUEDÀ
Carme Quintana
bages-bergueda@fcec.cat

BAIX LLOBREGAT
Jaume Gavalrà
baixllobregat@fcec.cat

BARCELONÈS
Mar Pujol
barcelones@fcec.cat

CAMP DE TARRAGONA
David Molina
camptarragona@fcec.cat

COMARQUES DE GIRONA
Antoni Amorós
comarquesdegirona@fcec.cat

MARESME
Montserrat Grau
maresme@fcec.cat

**OSONA-RIPOLLÈS-
CERDANYA**
Montserrat Orriols
osonaripollescerdanya@fcec.cat

**PENEDÈS-ANOIA-
GARRAF-BAIXA SEGARRA**
Josep Bonfill i Isabel Sala
penedesanoiagarraf@fcec.cat

TERRES DE LLEIDA
Divina Melé
terresdelleida@fcec.cat

TERRES DE L'EBRE
Emili Miralles
fccterresdelebre@gmail.com

VALLÈS
Lourdes Espinal
valles@fcec.cat

CCM
Consell Català de la Música
Josep M. Busquets, president
c/València, 435, 1r 1a
08013 Barcelona
Tel. 934875417
Fax 934875416
ccmusica@suport.org

FOCIR
Federació d'Organitzacions Catalanes
internacionalment reconegudes
Mònica Sabata, presidenta
Via Laietana 54, 2n, Desp 213
08003 Barcelona
Tel. 932690540
secretaria@focir.cat
www.focir.cat

ECA
European Choral Association - Europa Cantat
Gábor Móczár, president
Weberstr 59a-D-53113 Bonn
Tel. +492289125663
Fax +492289125658
info@europeanchoralassociation.org
www.EuropeanChoralAssociation.org

IFCM
International Federation for Choral Music
Michael J. Anderson, president
UIC Depart. of Performing Arts
1040 W. Harrison St. Rm L018, MC255. Chicago
IL 60607-7130
Tel. +1(312)996-8744
Fax +1(312)996-0954
mjanderson@ifcm.net
www.ifcm.net

EMC
European Music Council
Ian Smith, president
Webwerstr. 59a
Haus der Kultur
D-53113 Bonn, Ger-
many
Tel +4922896699664
Fax +4922896699665
dudt@emc-imc.org
www.emc-imc.org

IMC
International Music Council
Paul Dujardin, president
1 rue Miollis, 75732 Paris
cedex 15 - France
Tel +33145684850
Fax +33145684866
www.imc-cim.org

és una publicació de la Federació Catalana d'Entitats Corals

és membre de l'APPEC (Associació de Publicacions Periòdiques en Català)

Taula de redacció: Montserrat Cadevall, Jaume Gavalrà, Maria Josep Udina, Eduard Barrobés.

Edició: M. Josep Udina

Maquetació: Eduard Barrobés

Correcció lingüística: Joan Benito.

Secretària de redacció: Bàrbara Anglès

Fotografies: arxiu de la FCEC, de les demarcacions, de les corals i de cantaires. Montserrat Cadevall, Jaume Gavalrà, Lluís Garcia Lluís (fotògraf coraler), Magdalena Alsius, M. Josep Udina, Paco Dalmau, Ajuntament de Barcelona i Wikimedia Commons.

Compaginació i impressió de la revista en paper: Gràfiques Barfar S.L.

La FCEC i la revista "aquatreveus" no comparteixen necessàriament l'opinió dels autors dels articles signats.

Amb el suport de la
Generalitat de Catalunya

4 Editorial

5 Distinció a Jordi Subirà

8 Què hem fet

8 Assemblea General Ordinària de la FCEC

12 Catalunya Coral i Dia Mundial del Cant Coral

14 Cursos de direcció

16 Audicions per al Cor Mundial Jove

16 Taller de música argentina

16 Posa al dia la teva entitat

17 49è Festival Internacional de Cant Coral

19 Què fem

19 Catalunya Coral

20 Cursos de Direcció Coral

21 Carnet de cantaire

22 Hem col·laborat

22 Concurs Maria Canals 2014

23 Demarcacions

23 Bages Berguedà

24 18a Roda Coral

24 35è Festival Internacional Catalunya Centre

25 Baix Llobregat

25 29è Musicoral

26 Barcelonès

27 Divendres Corals

27 Maig Coral

28 Camp de Tarragona

28 Setmana Cantant

29 Comarques de Girona

29 19è Cicle Coral de la FCEC

31 Música sacra a l'església del Mercadal

31 Taller sobre la veu

31 Penedès-Anoia-Garraf-Baixa Segarra

31 Cicles Corals a Santa Margarida i els Monjos

32 Terres de l'Ebre

32 Cicle de concerts "Ebre Coral 2014"

33 Terres de Lleida

33 Aplec de la zona Nord

34 Lleida Canta al Tricentenari

35 Vallès

35 Cants al Vallès

35 Departament de Cant Gergorià

34 Taller de Cant Gregorià

36 Equip tècnic

36 VIII Fòrum de directors

37 IX Fòrum de directors

38 Monogràfic "Oh Happy Day"

38 Estrena d'Oh happy day. Terrassa i el cant coral

39 El pas de Coral·lí per "Oh Happy Day"

40 El pas de Tons i Sons per "Oh Happy Day"

41 Entrevista

41 Gerard Ibáñez, director de Deu de Veu

47 Article

47 El cant coral: formació i pràctica comunitària

51 Més sobre el món coral

51 Creus de Sant Jordi

52 Mireia Barrera, Premi Nacional de Cultura

53 Ens han deixat

53 Lluís Mandado

53 Dolf Rabus

54 Monique Lesenne

56 Ruthild Soderman

57 Coses que passen

58 Entretenicors

Acabat el curs 2013-2014, us presentem un nou número de la Revista, que recull les nostres activitats i aquelles en què hem col·laborat des dels darrers mesos del 2013.

A pesar de tractar-se de moments difícils per les retallades econòmiques que patim, tenim molt clar que cal seguir oferint totes les activitats possibles per tal de treballar com fins ara pel cant coral i la seva qualitat, i també, en general, per la cultura i, sobretot, pel nostre país, la seva llengua, l'educació... L'activitat coral és dipositària de molts dels valors que la nostra societat necessita cultivar.

Els hem de donar a conèixer i hem de col·laborar perquè el cant coral ocupi el lloc que es mereix i que ha de tenir. I per a fer-ho cal que tots continuem participant en les activitats corals i assistint-hi, i que en fem difusió a fi de crear un públic per als nostres concerts i engrescar les persones a incorporar-se a les nostres entitats.

Aquest any hem continuat els cursos de direcció previstos i ja presentem l'oferta per al curs 2014-2015. No podem oblidar la gran quantitat de corals que apleguem i que ens cal tenir directors formats per a poder donar continuïtat a aquestes corals i introduir-hi les millores en curs, en el sentit de la renovació, de nous repertoris, de noves presentacions...

Pel que fa a l'organització i el foment d'activitats, cal remarcar l'acabament del cicle Catalunya Coral durant el mes de novembre i, cap al final de desembre, la presentació d'un altre concert de + Cant Coral, que aquest any vàrem dedicar als cors joves per mostrar tres de les procedències que els caracteritzen: els provinents dels conservatoris de música, un cor jove sense vinculació a cap entitat i un cor d'una escola d'ensenyament general. Amb aquest concert es va commemorar el Dia Internacional del Cant Coral.

També, dins d'aquesta gran línia d'actuació, cal destacar els cicles de concerts, els

tallers i els aplecs que organitzen les demarcacions de la FCEC, i la celebració, amb gran èxit, del 49è Festival de Cant Coral de Barcelona, així com la col·laboració en diverses activitats.

Pel que fa a l'altra gran línia d'actuació, que és la recuperació, la difusió i l'increment del patrimoni, s'ha culminat l'edició de les partitures premiades en el cinquè Concurs de Composició, que més endavant s'enregistraran i editaran en CD. També es treballa en la reedició d'una partitura de Cristòfor Taltabull, en recordança de la seva obra en el cinquantè aniversari de la seva mort. I aquest aspecte del repertori tindrà una presència destacada en el nostre Festival del 2015, en què en celebrarem la cinquantena edició, ja que hi recuperarem una de les peces encarregades al llarg de la història del Festival, i també fomentarem la nova creació, ja que tenim quatre compositors catalans treballant en quatre peces que configuraran un altre taller.

Finalment, hem de fer-nos ressò de les distincions que entitats i persones vinculades al món coral des de diferents àmbits han rebut aquests darrers mesos. el Premi Nacional de Cultura, atorgat a la directora Mireia Barrera, i les Creus de Sant Jordi concedides al president del Consell Català de la Música i del Festival de Cantonigròs, Josep M. Busquets, al compositor Xavier Benguerel, a la Coral El Llessamí, de Sant Vicenç dels Horts, així com a d'altres entitats corals i musicals i a Lluís Pagès, editor lleidatà de llibre català i de partitures de cançó catalana- Però sobretot volem destacar-ne una de manera molt especial: la Medalla d'Or al Mèrit Cultural que l'Ajuntament de Barcelona ha concedit a Jordi Subirà, anterior president de la FCEC i durant molts anys responsable de la Demarcació del Barcelonès la FCEC. En Jordi ha treballat molt en molts àmbits i la Federació li deu moltes hores de feina i molta dedicació. És evident que moltes més persones i entitats es mereixen distincions, però és important que se n'atorguin algunes i que el cant coral rebi reconeixements.

El 14 d'abril d'aquest any 2014, l'Ajuntament de Barcelona va lliurar la Medalla d'Or al Mèrit Cultural a qui va ser durant molts anys president de la FCEC, Jordi Subirà, "per la seva important contribució a la difusió, promoció i pràctica del cant coral a Catalunya i especialment a Barcelona".

Tots els cantaires sabem que amb aquesta concessió s'ha fet justícia, pels anys en què en Jordi ha treballat sense descans per la promoció, la qualitat i l'extensió del cant coral, com a cantaire, com a cap de la Demarcació de Barcelona de la FCEC durant molts anys, com a president de la Federació Catalana d'Entitats Corals, de la qual és actualment membre honorari. I continua treballant-hi.

A continuació, podeu llegir les paraules del també cantaire i exmembre de la Junta de la FCEC Manel Artigues en l'acte de lliurament de la medalla.

Glossa per a la concessió de la Medalla d'Or al Mèrit Cultural per part de l'Ajuntament de Barcelona a Jordi Subirà i Rocamora, a càrrec de Manel Artigues

Senyor Alcalde, Autoritats de la ciutat:

Avui ens trobem aquí, a l'espai més emblemàtic de la Casa de la Ciutat, per acompanyar el nostre conciutadà Jordi Subirà, que es mereix rebre la distinció que li heu atorgat. Amb poques paraules intentaré fer una breu glossa de la seva aportació i del seu compromís amb la ciutat en diversos àmbits entre els quals destaca el de la música i, més específicament, del Cant Coral.

Quan els bons amics de la Federació Catalana d'Entitats Corals em van oferir de fer aquesta glossa em van dir: només 8 o 10 minuts. A mi em va semblar una eternitat haver d'omplir deu minuts llegint unes notes, però ... el primer esborrany me'n va ocupar el doble. Amb això vull dir que comprimir en pocs minuts una vida dedicada al servei de la Cultura, en majúscules, serà una tasca certament complicada. No perdem el temps, doncs, i anem als fets.

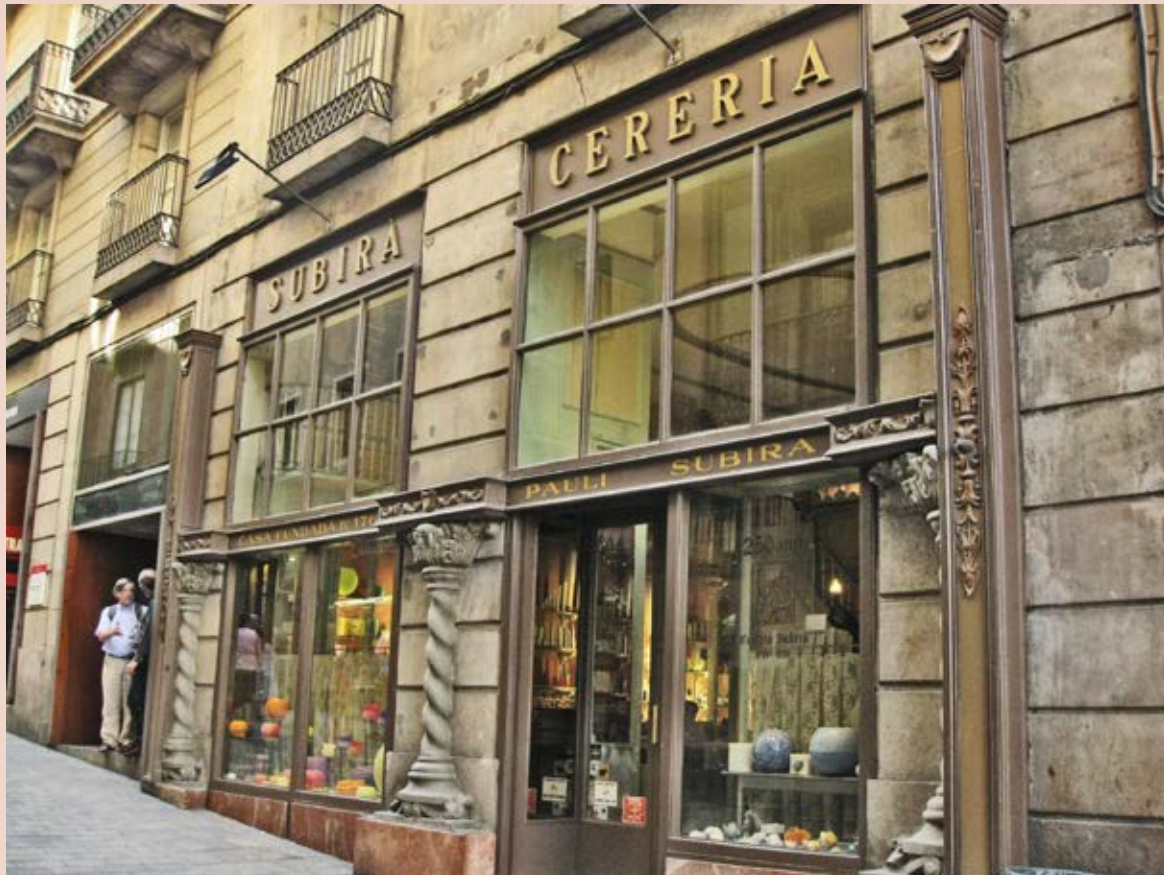
La vinculació del Jordi amb el món de la música coral li ve de ben jovenet. Cantaire de l'Orfeó Laudate i més tard de l'Orfeó Català, aquestes entitats el van posar en contacte amb figures rellevants de la música a la ciutat. El seu esperit de servei el va portar de seguida a dedicar-se a allò que sap fer millor, a part de cantar bé i afinat: organitzar, coordinar, estimular, empènyer, en definitiva, totes les tasques que permeten que la música arribi als seus destinataris.

El Jordi ha estat un personatge important, i moltes vegades essencial, en una munió de projectes que s'han materialitzat a Catalunya i especialment a Barcelona, i sempre ho ha fet amb una discreció i una modèstia que encara fan més valuosa la seva tasca.

Probablement, però, el nom de SUBIRÀ, als barcelonins de tota la vida, no els portarà cap record musical ni cap imatge de la seva cara. Probablement, molts barcelonins recordaran una petita botiga de ciris i espelmes a la Baixada de la

Llibreteria. La botiga més antiga de Barcelona. Poca broma. Fins i tot el més abnegat i altruista dels ciutadans ha de guanyar-se la vida per tirar endavant la família.

El Jordi, i la Carme, naturalment, han mantingut viu un negoci ben especial en una botiga ben especial i en un context comercial ben especial. Res no ha estat fàcil per a conservar un espai i una estètica centenària davant els embats de l'especulació urbanística. Potser ha tingut la fortuna que sota el terra de la seva botiga hi hagi les restes de més de vint segles d'història. Però no ens desviem del personatge.

La Cereria Subirà, per als amics, coneguts i saludats del Jordi, ha estat el centre neuràlgic de la seva activitat. Centenars de persones hem passat pel petitíssim despatx del fons a l'esquerra per recollir paquets, deixar papers, pagar cursos, cobrar classes, passar encàrrecs ... i el seu telèfon, amb el fil permanentment embullat, ha tret fum amb milers de converses que no tenien res a veure ni amb els ciris ni amb les espelmes ... ni amb el vi de missa que sempre guarda a les garrafes de la rebotiga. Tota activitat necessita la persona, l'espai i, sobretot, les ganes.

Reprenem el fil dels motius pels quals el Jordi Subirà es mereix la condecoració que avui rebrà.

Als anys 60 i 70 del segle passat –caram, Jordi, érem joves encara– va estar vinculat al Secretariat dels Orfeons de Catalunya, el SOC. Tot i que la denominació "Orfeons" venia de lluny, a finals dels 70 es va veure clar que calia fer un salt en l'organització del Cant Coral a Catalunya. El Jordi, és clar, va participar activament, amb moltes persones que veig des d'aquí, en la redacció dels documents fundacionals de la Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC). I d'aquesta aportació en van sortir textos memorables com el Document Verd del Montseny, els Estatuts del 1981 i, finalment, la reconversió de l'antic SOC en la nova FCEC.

Des del primer moment, el Jordi es va fer càrrec de la representació de la Delegació del Barcelonès, dins la nova estructura del món coral català. Però si algú té la temptació de pensar que les inquietuds del Jordi eren purament organitzatives, està molt equivocat. Les primeres accions de la seva "Presidència", per dir-ho d'alguna manera, de la Delegació del Barcelonès varen anar directament al nucli de les necessitats més urgents.

Va emprendre una croada quasi personal per organitzar ben aviat cursos de formació per als directors, classes magistrals, audicions i trobar la manera de portar a Barcelona els millors directors de cor europeus. Els contactes de l'Oriol Martorell, aleshores Vicepresident de la Federació Europea de Joves Corals (Europa Cantat), varen facilitar l'aterratge a la ciutat de Pierre Cao (Luxemburguès), Laszlo Heltay (Hongarès instal·lat a Londres) i molts d'altres.

De la seva empena varen sorgir iniciatives encaminades a promoure les actuacions de TOTES les corals de la ciutat, i dic "totes" i no només les "bones", en cicles com ara: Cantades a la Fira de Santa Llúcia, Concert de la Mercè a la Plaça del Rei, i el més important de tots, el Maig Coral del Barcelonès, que enguany arriba a la 31ena edició. També accions solidàries, amb concerts a benefici d'ONGs, com ara Mans Unides.

Dels contactes amb altres entitats ciutadanes van néixer les classes de solfeig i cant per als cantaires de les corals. Organitzades a mitges entre la Delegació del Barcelonès, els Amics de la Música i finançades per El Corte Inglés, tal com ho sentiu. Com a anècdota, entre els "professors" d'aquestes classes hi havia joves estudiants de direcció coral que hi van guanyar els primers calerons i que ara dirigeixen els millors cors professionals de l'Estat i els millors cors amateurs de Catalunya.

Seguint en el món coral, el Jordi va participar des del primer moment en l'organització de les activitats pròpies de la pertinença de la FCEC en l'estructura Europa Cantat. La primera d'aquestes propostes, i la cito perquè va ser la primera i va marcar un camí a les futures iniciatives, va ser la Setmana Cantant Internacional de Berga (agost del 1984). Va ser tan estimulante la tasca realitzada i tan intensa la compenetració que els integrants d'aquella Comissió Organitzadora encara ens retrobem cada dos o tres mesos.

Per cert, per als que no són de l'àmbit coral, la FCEC i l'antecessor SOC són membres fundadors de la Federació Europea. L'any 1960, Oriol Martorell va representar el món coral català (i el de la resta de l'estat per manca d'interlocutors) en la primera trobada paneuropea dels cors amateurs. Per primera vegada seien juntes totes les organitzacions europees després de la Segona Guerra Mundial. Els que hi eren van viure l'emoció de molts i els recels, també de molts, en aquella reunió.

Tornem als mèrits del Jordi. Com ja heu pogut anar veient, no hi ha hagut cap aspecte de l'activitat coral a Barcelona, a la comarca i a Catalunya que no hagi estat objecte de l'atenció del Jordi Subirà. I molts us preguntareu: com és que encara no l'han invitat al Gran Dictat ni n'han parlat els diaris? Doncs és molt senzill. El Jordi sempre ha treballat en la penombra dels que fan bullir l'olla perquè són el foc de sota ... i no pas el fum que en surt per dalt.

Quan va esdevenir responsable de la Delegació del Barcelonès no es perdia ni un sol concert de les dotzenes de corals de la ciutat. I molts cantaires el veien una vegada i una altra i una altra ... i preguntaven: qui és aquell senyor calb que sempre ve als concert i s'està darrere la columna? Els més informats sabien que era el Jordi, que havia organitzat el cicle de concerts, que movia cel i terra per trobar diners, que organitzava la formació de directors i cantaires ... en definitiva ... que movia tots els fils necessaris per fer possible aquella estona màgica de música.

I, a més a més, fora de la FCEC també hi ha vida coral. El Jordi ha estat vinculat des del començament, l'any 1983, al Festival Internacional de Música de Cantonigròs. Va participar activament en l'organització del gran concert "Catalunya Canta" al Palau Sant Jordi amb motiu dels JJOO del 1992. També hi va ser en l'homenatge a l'Oriol Martorell al Palau Sant Jordi el 1996. I, naturalment, va treballar a fons en l'organització del XVè Festival Europa Cantat a Barcelona, el 2003.

El Jordi, en la doble personalitat de gestor coral i botiguer exemplar, va elaborar unes precioses figures de cera commemoratives del XVè Europa Cantat com a obsequi per als directors i directius que van assistir al Festival. Però, ai las!, van tirar llarg i en van sobrar moltes, i en la següent reunió del Consell d'Europa Cantat, la tardor del 2003, va suggerir portar-les a Suïssa per acabar-les de repartir entre els assistents. No us podeu fer una idea de la cara d'incredulitat i desconcert quan a la duana de l'aeroport de destí van aparèixer dotzenes de figures de cera dins les maletes dels assistents a la reunió. Com li expliques a l'oficial de torn que són

mostres commemoratives i totalment inofensives d'un festival de música coral?

Per anar acabant, el Jordi encara té una altra faceta de la seva incansable activitat que no té res a veure ni amb la música ni amb les espelmes. Només els que el coneixem molt sabem com pot arribar a ser d'irresistible la seva insistència en un tema. I si el "tema" afecta les seves conviccions més íntimes i l'empara el suport diví ... simplement es capaç d'enfrontar-se als gegants, esgotar-los i aconseguir tot allò que es proposa. Em refereixo, esclar, al llarguíssim litigi que la Congregació de Nostra Senyora de l'Esperança ha mantingut durant dècades amb "La Caixa" ... Sí, sí, la gran, la de l'estrella... No entraré en detalls, però aquest litigi va acabar ara farà

un any, el maig del 2013, de la millor manera que es podria imaginar. La Congregació segueix atenent els seus objectius fundacionals tal com ha fet des de fa més de 300 anys, amb la col·laboració de La Caixa, i La Caixa disposa d'uns locals rehabilitats per a desenvolupar-hi programes contra la pobresa a través d'una nova fundació creada a tal efecte. Jordi, aquesta última victòria la pots posar dins la motxilla de les bones accions, que ja tens plena a vessar.

Amigues i amics que avui ens acompanyeu: el Jordi Subirà és una mostra vivent de les persones que des que es lleven fins que se'n van a dormir, i potser també quan dormen, tenen el cap ocupat a fer el bé. En el sentit més ampli del terme. I no només fer el bé personalment, sinó fer-lo fer als altres, perquè la seva bonhomia s'encomana. En tots els anys que ens coneixem, no recordo haver-lo vist enfadat ni una sola vegada, alçant la veu a ningú ... i us ben asseguro

que n'ha tingut motius a cabassos.

Una última anècdota, per acabar. L'any 2009, quan les obres de la Sagrada Família ja iniciaven la recta final de la seva inauguració, un bon dia el Jordi va dir a la Mar Pujol, actual presidenta de la Delegació del Barcelonès: "Hauríem de buscar un grupet de cantaires per fer una prova acústica a la nau de la Sagrada Família." Ho va dir en veu baixa, com un xiuxiueig. La pregunta immediata va ser: "I de quants hauria de ser aquest grupet de cantaires?". "UNS MIL (1000)".

Així és com fa les coses el Jordi. Amb una veu suau i amb un somriure als llavis, fa moure una multitud. Gràcies, Jordi, per ser com ets. I gràcies, també, a la Carme, i a les teves filles, i a tots els que han fet possible que avui estiguem celebrant aquest acte de justícia. I gràcies, també, a tots vosaltres per compartir aquests moments de goig.

Fotògraf coraler - Assemblea FCEC - 2014 Capellades

Assemblea general ordinària de la FCEC

El dia 8 de març del 2014, la FCEC va celebrar l'assemblea anual a Capellades. La Coral Noves Veus d'aquesta població, enquadrada en la Demarcació del Penedès-Anoia-Garraf-Baixa Segarra, va acollir els participants amb una extraordinària amabilitat, una eficaçíssima organització i un magnífic concert coral.

Com és habitual, l'assemblea, que es fa a la tarda, va ser precedida per diverses activitats al matí. Són aquestes:

"Cor i comunicació. Claus per a entendre i optimitzar el treball coral", a càrrec de Jordi Godall. Aquesta activitat s'emmarca dins el cicle d'activitats programades per al Fòrum de Directors.

"Obligacions fiscals", a càrrec de Rosa Gironès, de Talaia Coopdemà, que va plantejar el tema i va aclarir els dubtes que se li van exposar.

Després d'un bon dinar, amb tot el que comporta en el camp de la sociabilitat el fet trobar-se i la sobretaula, va arribar l'hora de l'assemblea pròpiament dita. Hi van participar representants de 72 entitats membres.

El secretari de la FCEC, Toni Prat, va iniciar la sessió i l'alcalde de Capellades va donar la benvinguda als participants.

Salutació de la presidenta

La presidenta de la FCEC, Montserrat Cadevall, va dirigir una salutació al públic, tot agraïnt a la Coral Noves Veus i a l'Ajuntament de Capellades l'acolliment als participants.

Fotògraf coraler - Assemblea FCEC - 2014 Capellades

Fotògraf coral - Assemblea FCEC - 2014 Capellades

Pel que fa a les realitzacions de la FCEC de l'any 2013, va iniciar-ne l'enumeració amb una magnífica notícia, que ja coneix tothom: la Federació Internacional per a la Música Coral (IFCM) ha concedit a la FCEC l'organització de l'11è Simposi Mundial de Cant Coral, que tindrà lloc a Barcelona l'any 2017, d'acord amb el projecte presentat per la nostra entitat, tal com es va explicar l'any passat. És un honor i una responsabilitat, atès que és l'esdeveniment més important de cant coral que es fa al món i oferirà a directors i cantaires la possibilitat d'aprendre dels millors experts i dels cors que se seleccionaran per oferir concerts. El Simposi servirà també per a donar a conèixer la música coral catalana a tot el món.

La presentació d'aquest projecte ha estat possible gràcies al suport de l'Ajuntament de Barcelona, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, de l'Auditori de Barcelona i de l'ESMUC, i esperem que també hi col·laborin la Diputació de Barcelona i altres entitats. A totes, moltes gràcies pel seu suport.

Com a segon gran tema d'aquest any destaca el treball de la Federació per a assolir acords i convenis amb entitats, i altres col·laboracions per a tirar endavant projectes que la FCEC sola no podia assumir des del punt de vista econòmic, com és ara l'estrena de la versió per a orgue de l'oratori El pessebre, de Pau Casals, a Montserrat, dins el Festival Internacional d'Orgue, en coproducció amb l'Abadia de Montserrat.

Així mateix, assenyalava que cal tenir en compte que les subvencions de les institucions han minvat i que es continua cobrant molt tard. A més, els tràmits per a demanar-les i per a justificar-les s'han complicat molt.

També destaca, com a actuacions cabdals, el Concurs de Composició Coral, la celebració del 48è Festival Internacional de Cant Coral i les activitats de formació.

La FCEC cerca i produeix documentació, assessora les entitats i forma part de col·lectius diferents; per exemple, del Consell del Voluntariat de Catalunya.

Igualment, remarca que aquest any s'ha de renovar una part de la junta i demana que tothom estigui disposat a assumir alguna responsabilitat dins la seva entitat i dins la FCEC.

Enumera tot seguit les publicacions que s'han editat i agraeix als components del Consell de la FCEC, especialment als que el deixen per renovació, i a totes les persones que han col·laborat per fer possible el dia a dia de la Federació i de les entitats corals, la tasca que fan a favor del cant coral i de la cultura del país.

Aprovació de l'acta i la gestió del 2013

Tant l'acta de l'assemblea del 2013 com la memòria d'activitats s'han enviat a les corals federades. No havent-hi cap modificació i no havent-se presentat cap pregunta, el tresorer, Josep Antonio, presenta el balanç i l'estat de comptes del 2013.

Els comptes, tot i els problemes econòmics que comporta la situació de crisi general, s'han pogut equilibrar i han donat un resultat positiu. Queda una quantitat pendent en el capítol de cobrament de quotes i d'edició de partitures. Cal continuar retallant les despeses, i s'indica que fóra bo que les demarcacions poguessin aconseguir pel seu compte més recursos dels territoris respectius.

Tant la memòria d'activitats com l'estat de comptes s'aproven per assentiment.

Fotògraf coral - Assemblea FCEC - 2014 Capellades

Renovació de càrrecs

Enguany, segons els estatuts vigents, calia renovar els càrrecs de vicepresident, tresorer, tres components de l'Equip Tècnic i un vocal.

La presidenta, Montserrat Cadevall, agraeix a les persones que deixen els càrrecs la seva dedicació.

L'Assemblea elegix els nous membres del Consell Directiu de la FCEC, que queda constituït per les persones següents:

Presidenta: Montserrat Cadevall i Vigués.

Vicepresident: Lluís Gómez i Roldán.

Secretari: Toni Prat i Ruiz.

Tresorer: Josep Mitjans i Rius.

Vocals: Enric Genescà i Joan Pugès.

Equip Tècnic: Raimon Romaní, Pere Lluís Biosca, Andreu Farré, Esteve Costa i Júlia Sesé.

Tot i que els delegats territorial només es ratifiquen en l'assemblea en què pren possessió la presidència de la FCEC, s'especifica i es presenten a l'Assemblea les persones que actualment ocupen aquests càrrecs.

Bages-Berguedà: Carme Quintana.

Baix Llobregat: Jaume Gavalrà.

Barcelonès: Mar Pujol.

Camp de Tarragona: David Molina.

Comarques de Girona: Antoni Amorós.

Maresme: Montserrat Grau.

Osona-Ripollès-Cerdanya: Montserrat Orriols.

Penedès-Anoia-Garraf: Josep Bonfill i Isabel Sala.

Terres de Lleida: Divina Melé.

Terres de l'Ebre: Emilio Miralles.

Vallès: Lourdes Espinal.

Dibuix: Eduard Barrobés

Altes i baixes de corals

L'any 2013 s'han donat d'alta a la FCEC 20 corals. Són les següents: Agrupació Coral de Talamanca; Centre d'Educació Musical de Terrassa; Cor Atàlia, de l'Associació Coral Esclat, de Teià; Cor dels Amics de l'Orgue, de Sitges; Cor Juvenil Gaia, d'Olot; Coral Veus del Vallès, de la Societat Coral el Vallès, de Ripollet; Associació Coral Tutti Veus, de Casà de la Selva; Coral Club Social Boehringer, de Sant Cugat del Vallès i Malgrat de Mar; Coral Gallaret, de Sant Miquel de Balenyà; Coral Mare de Déu del Turó, de Montcada i Reixac; Coro Juvenil de la Escuela de Música Miguel Fleta, d'Osca; Cor Scandicus, del Masnou; Cor Xera, de Tarragona; Coral del Conservatori de Sant Cugat; Coral Sons i Veus, de l'EMM d'Esplugues de Llobregat; Cor Eurídice, de les Borges Blanques; Coral Amics de Penyafel, de Santa Margarida i els Monjos; Pax Cor de Cambra, de Sabadell; Cor d'Homes de Manlleu, i Coral Terra Nostra, d'Igualada.

En canvi, hi han causat baixa aquestes 11 corals: Cor de Cambra de Sant Boi; Cor de la Universitat Ramon Llull, de Barcelona; Coral dels Antics Escolans, de Sant Cugat; Coral La Colometa, de Puigverd de Lleida; Coral Musicorum, d'Esplugues de Llobregat; Coral Esperit Jove, de Lleida; Coral Sant Pau, de Móra la Nova; Coral Zaidinense, de Saidí; Societat Coral La Floresta; Coral Sedna, de Barcelona, i Coral Santa Bàrbara.

L'Assemblea aprova les altes i les baixes. A la pregunta d'un participant sobre quantes corals hi ha federades a la FCEC i quin és el motiu de les baixes, la presidenta respon que les inscrites són 530 i que les baixes són degudes principalment a l'extinció de les corals.

Plans d'acció futura

Les activitats que la FCEC empenirà durant l'any 2014 són les següents:

- continuació de l'atenció a les corals i a les demarcacions en tot allò que necessitin;
- presentació del projecte d'activitats a les institucions per aconseguir subvencions;
- participació en les reunions i activitats que programin Europa Cantat, la IFCM i tots els organismes que n'ofereixin l'oportunitat, per donar notícia de la vivesa del cant coral a Catalunya i conèixer altres "móns corals";
- creació d'un espai jove dins la FCEC per millorar la participació del jovent en la marxa de la Federació;
- continuació de la publicació del butlletí FCECnotes i la revista A Quatre Veus;
- celebració del 49è Festival Internacional de Cant Coral de Barcelona, del 7 al 12 de juliol del 2014 (més informació, a l'apartat "Què fem?" d'aquesta revista);
- organització del cicle "Catalunya Coral", juntament amb l'Equip Territorial;
- preparació de l'onzena edició del Simposi Mundial de Cant Coral, que la Federació Internacional per a la Música Coral (IFCM) ha encarregat a la FCEC i que tindrà lloc a Barcelona l'any 2017.

El cap de l'Equip Territorial, Jaume Gavalrà, presenta el projecte del seu equip que consisteix a convocar reunions dels caps de les demarcacions per ajudar a totes a aconseguir els seus objectius, per fer-ne el seguiment i per trobar la millor manera de coordinar-se. Presenta, succintament, les principals realitzacions de cada una de les onze demarcacions territorials, de la majoria de les quals trobareu informació en la secció "Demarcacions" d'aquesta revista.

L'Equip Tècnic, entre altres activitats, treballarà en l'edició i l'enregistrament de les obres guanyadores del 5è Concurs de Composició Coral, s'ocuparà de l'edició de partitures i organitzarà el IX Fòrum de Directors, que es descriu amb detall en l'apartat "Equip Tècnic" d'aquesta revista.

Fotògraf coral - Assemblea FCEC - 2014 Capellades

Pressupost per al 2014

Es presenta la proposta de pressupost del 2014 de la FCEC, que inclou els específics dels equips Tècnic i Territorial i que ha de servir per a poder dur a terme tots els plans d'acció futura presentats anteriorment. És un pressupost moderat que –si la Generalitat hi respon mínimament– s'espera poder complir.

S'aproven els plans d'acció futura i els pressupostos per a l'any 2014 per assentiment dels assistents a l'assemblea.

Per acabar, es recorda a les entitats que poden posar al dia les seves dades a la pàgina web de la FCEC, www.fcec.cat.

Finalment, es comunica que enguany es commemora el cinquantè aniversari de la mort de Rafael Patxot, prohom que va col·laborar activament en el desenvolupament cultural de Catalunya i especialment en la recerca de la cançó popular catalana.

Diverses persones agraeixen a la FCEC la feina que s'hi fa.

Catalunya Coral i Dia Mundial del Cant Coral

La setzena edició del cicle Catalunya Coral va començar el mes d'octubre, tal com vàrem reportar en el número anterior de la revista. El cicle va continuar el mes de novembre i va acabar amb un concert extraordinari que va tenir lloc el mes de desembre.

El dia 9 de novembre es van celebrar dos concerts: l'un a Alella i l'altre a Corbera de Llobregat.

El 17 de novembre n'hi va haver a Castellar del Vallès; el 23, a Barcelona, i el darrer concert del mes es va celebrar a la Granja d'Escarp.

Cal destacar la gran afluència de públic en els concerts d'aquest cicle. Aquest fet ens anima a continuar una activitat per mitjà de la qual posem en contacte tres cors de diferents demarcacions. El cicle Catalunya Coral ha permès l'organització de concerts en 106 poblacions –a vegades, més d'un cop— en els quals ja hi han participat 210 cors diferents adscrits a la FCEC.

La Federació Catalana d'Entitats Coral sempre ha subratllat la importància de les activitats conjuntes, que ofereixen àmplies possibilitats d'aprendre i de compartir repertori i de reforçar la passió pel cant coral.

Concerts del Catalunya Coral a Barcelona (a dalt) i a Castellar del Vallès (a baix)

Catalunya Coral de l'Espai Jove "+ Cant Coral": els cors joves

El cicle Catalunya Coral d'aquest any va acabar amb un concert especial que també va servir per a celebrar el Dia Mundial del Cant Coral. Continuant la iniciativa de presentar formes diverses de cant coral dins de l'activitat "+ Cant Coral", es va poder donar veu a l'Espai Jove de la FCEC.

Tres cors joves de procedències diferents —d'un conservatori de música, d'una escola i una coral constituïda com a entitat— van oferir els programes respectius en un concert que es va celebrar al Petit Palau del Palau de la Música Catalana el dissabte 14 de desembre.

Hi van participar la Coral del Conservatori de Sant Cugat del Vallès (foto de dalt), el Cor Laetare, de Calella (foto d'aquí sota), i el Cor Vivaldi - Petits Cantors de Catalunya, de Barcelona (foto de l'esquerra).

Cursos de direcció

22è Curs de Direcció Coral a Barcelona

El 22è Curs de Direcció Coral de Barcelona es va celebrar els caps de setmana del 19 i 20 d'octubre i 16 i 17 de novembre del 2013, i 18 i 19 de gener i 22 i 23 de febrer del 2014 i va acabar a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) amb el concert dirigit pels alumnes i amb el lliurament de diplomes als participants.

El programa dels cursos consta de tècnica de direcció, pedagogia de l'assaig, pràctiques de direcció, sessions de veu i expressió corporal, sensibilització i entrenament auditiu i anàlisi i descoberta de repertori, i s'estructura en tres nivells.

Els professors responsables són Pere Lluís Biosca, Jordi Lluch i Xavier Sans, que durant el curs han treballat amb professors convidats i cors pilot.

A les Terres de Lleida

El Curs de Direcció Coral a les Terres de Lleida, que ha assolit la desena edició, es va celebrar del 4 al 7 de juliol del 2014 al Conservatori Professional de Música de Cervera, com és habitual. S'hi van inscriure més de quaranta alumnes, provinents d'arreu de Catalunya.

Aquests quatre dies dedicats íntegrament a la direcció i al cant coral, en un ambient dinàmic i de treball, van ser conduïts pels professors Xavier Puig, Elisenda Carasco i Eva Martínez, juntament amb el professor convidat, Basilio Astúlez.

El treball del curs s'organitza per nivells i també comprèn sessions dedicades específicament a la didàctica i la direcció de cors infantils. Van intervenir-hi com a cors pilot en dues sessions la Coral Infantil Nova Cervera i la Coral Ginesta, de la mateixa ciutat.

El darrer dia del curs, els alumnes i el cor pilot van oferir un concert. Els alumnes també van poder assistir a un concert del Cor Geriona, de Girona.

Audicions per al Cor Mundial Jove

Atès que la Federació Internacional per a la Música Coral (IFCM) va convocar la sessió d'estiu del 2014 del Cor Mundial Jove a Croàcia, calia fer la selecció d'una part dels candidats fins a assolir el nombre previst de 80 cantaires.

Els cantaires que la FCEC va elegir per a la sessió del 2012 i que van formar part del Cor van ser convidats novament a participar-hi. La FCEC va obrir la convocatòria d'audicions per a formar part del Cor Mundial Jove, que es van realitzar el dissabte 14 de desembre del 2013. Durant l'audició s'havien d'interpretar una escala cromàtica, una obra a vista i dues obres obligades que es van enviar abans perquè es poguessin preparar.

Les condicions de participació eren les següents: tenir molt bon nivell i experiència com a cantaire o solista, tenir entre 17 i 26 anys al juliol del 2014 (obligatori), tenir una educació musical bàsica o professional i tenir un nivell d'anglès mitjà, per a poder seguir les sessions, que són en anglès. De les 14 persones que van prendre part en les audicions, se'n van seleccionar tres, que van ser proposades a la IFCM per a la selecció final.

Malauradament, al mes d'abril ens varen comunicar que se suspenia aquesta sessió a Croàcia.

Taller de música argentina

Del 20 al 26 de gener va tornar a visitar Barcelona la directora argentina Mariana González de Lanuza. Amb motiu de la seva presència, es va oferir a corals i cantaires dos tipus d'activitats:

1. A les corals, la possibilitat de fer un assaig extraordinari, o d'aprofitar l'assaig setmanal per a fer una sessió de dues hores i mitja amb la directora argentina. L'assaig consistia en una part de preparació vocal i un taller a elegir entre les dues propostes següents:

Proposta A: Taller del barroc llatinoamericà

La proposta consistia a fer conèixer obres que es van crear a les missions jesuítiques, especialment a la zona de Chiquitania (selva de Bolívia) a partir de l'arribada del pare italià Domenico Zipoli a Córdoba l'any 1716. L'art musical va ser una activitat fonamental en l'evangelització i en la vida quotidiana dels habitants originaris (indis). Fins ara s'han transcrit motets, misses i diversos cants litúrgics. Aquest barroc desenvolupat a Amèrica, més senzill, però no menys delicat, va ser objecte de comparació amb obres del barroc europeu.

Proposta B: Taller de música argentina

En el segon taller es va analitzar l'evolució de la música argentina des de mitjan segle XIX fins a l'actualitat, tant l'acadèmica com la folklòrica, com també la influència d'Europa i de l'Àfrica i la cultura afegida de la població originària. S'hi van poder observar, doncs, similituds i diferències entre Europa i l'Argentina en una mateixa època (en la música acadèmica), per comparació, i les influències i modificacions induïdes per la població originària i les successives immigracions.

2. Per als cantaires individuals, el dia 25 de gener l'ESMUC va acollir un taller on es va inscriure una cinquantena de participants. El taller va incloure exercicis de vocalització i la preparació d'una obra de música argentina i de peces contemporànies i del barroc. S'hi van treballar les obres "Los mareados", "A que florezca mi pueblo" i "Nisi Dominus".

Posa al dia la teva entitat

Tal com s'havia demanat a l'Assemblea General de la FCEC celebrada a Capellades, el 24 de maig al matí, al Seminari Salesià Martí Codolar, es va organitzar una nova sessió amb l'empresa Coopdemà, en aquest cas per tractar exclusivament el tema de la contractació i pagament dels directors per part de les corals. Hi va participar un bon nombre de representants de les corals.

49è Festival Internacional de Cant Coral

La quaranta-novena edició del Festival Internacional de Cant Coral s'ha celebrat a Barcelona aquest mes de juliol.

El proper número de "A quatre veus" contindrà una ressenya detallada de l'esdeveniment. Aquí donem una breu notícia de cada una de les corals participants, a tall de presentació, deixant de banda els concerts que han fet i els premis que han guanyat, que en tots els casos són molts.

Cantares 10

Cor de cambra mixt: 10 cantaires

El grup Cantares 10 es va crear l'any 2001 amb exalumnes de l'institut Eduardo Fabini de la ciutat de Minas, Lavalleja (Uruguai). Entre els anys 1972 i 1985 van arribar a formar un dels millors cors locals del país. La seva actual directora, Graciela Svara Larrosa, també era membre d'aquell grup coral que els va donar origen.

Inamorati de la Musica

Cor de noies: 17 cantaires

Cor de joves fundat l'any 1990, associat a l'Escola d'Art de Geraardsbergen, Bèlgica. Des del 2012 el dirigeix Andy Dhondt. Les cantaires van descobrint dins del cor la sensibilitat, l'expressió, el poder de la música i l'amistat.

Bat-Kol Girls' Choir

Cor de noies: 34 cantaires

El cor de noies Bat-Kol del Conservatori de Música de Tel Aviv (Israel), dirigit per Anat Morahg, va ser fundat l'any 1984. Les seves cantaires reben una àmplia educació musical: solfeig, cant, moviment, etc. Aquesta formació és una part del conjunt de dos altres cors. Les cantaires tenen de sis a divuit anys, són un centenar i les dirigeix Dalia Lazar Shimon, exintegrament del cor Bat-Kol.

Neve Shir Choir

Cor femení: 20 cantaires

El cor Neve Shir és, de fet, l'evolució del llegendari cor infantil Neve-Shir Choir, un dels cors infantils i juvenils pioners d'Israel, que va ser establert el 1961 a Petah Tikva pel seu fundador, Nathan Margalit.

Anat Dor, neboda de Margalit, que va cantar en el cor quan era petita i que és professora de música, va reunir el 2006 tots els antics cantaires de Neve-Shir per a un concert festiu en memòria del fundador, que va morir el 1988. Després de 18 anys de silenci, l'alcalde de Petah Tikva, Itzjak Ochayon, va fer realitat el somni dels cantaires i el cor va reprendre l'activitat, aquesta vegada sota el lideratge i la batuta musical d'Anat Dor. Actualment ha esdevingut una formació important i molt apreciada en l'àmbit musical del país.

Kór Flensborgarskólans Cor juvenil mixt: 74 cantaires

El Cor de l'institut Flensborg, de Hafnarfjörður, la tercera ciutat més gran d'Islàndia, ubicada al cim d'una muntanya de lava, va ser creat l'any 1980, gairebé cent anys després de la fundació de l'institut, que té uns vuit-cents alumnes, dels quals un centenar són membres del cor. És un dels millors cors d'institut d'Islàndia. La majoria de cantaires tenen entre setze i vint anys. Els dirigeix Hrafnhildur Blomsterberg, que ja va dirigir el cor del 1983 al 1987 i ara ho fa des del 1996.

Coral Rodamón i Coral Cap i Coda Cor de noies: 74 cantaires

La coral juvenil Rodamón, dirigida per Glòria Prats, va néixer l'any 2005, impulsada per l'Escola de Música El Carreró, de Mataró, amb la voluntat d'oferir un espai de trobada perquè els més joves poguessin gaudir de la música. Amb la Coral Cap i Coda, d'Alaró, també juvenil, fa un intercanvi cada any amb l'objectiu de crear un vincle d'agermanament i de participar conjuntament en projectes interessants del món coral.

Coro Gaos Cor mixt: 60 cantaires

El Coro Gaos va ser fundat el mes d'octubre del 2010 com a continuació del projecte de l'Orquesta Gaos. El formen unes seixanta veus, totes amb una àmplia experiència en diversos corals de Galícia. El seu repertori comprèn principalment obres a cappella.

Catalunya Coral

Ja està programat el cicle del 2014 de Catalunya Coral i ja podem anunciar que aquest any tindrem un concert ben especial. Fent-nos ressò de la idea de l'Agrupació Coral Cardedeuenca –que aquest any comença la celebració del seu centenari– els portem com a participants els altres tres cors de la FCEC que aquest any commemoren el centenari: la Capella de Música Burés, de Castellbell i el Vilar, l'Orfeó Nova Tàrraga i l'Orfeó Vicentí, de Sant Vicenç dels Horts. Reunim, doncs, quatre-cents anys d'història, de projectes, de concerts, d'assaigs, de superació de problemes i

dificultats, i serà l'homenatge de tota la FCEC a les persones que –en qualsevol dels papers que calen en una coral: fundadors, directius, directors, cantaires, socis– han fet possibles aquests grans projectes.

Però també altres cors que celebren aniversaris importants organitzaran concerts del cicle Catalunya Coral: l'Orfeó Gracienc, que celebra el 110è aniversari; la Coral Nova Harmonia, de Sallent, fundada fa 90 anys, i l'Orfeó Veus del Camp, del Soleràs, que fa 60 anys.

OCTUBRE

12, diumenge: CABRILS
CORAL SANTA HELENA, DE CABRILS
CORAL TRIBANA, DE SALT
COR DIAULA, DE BARCELONA

18, dissabte: CARDEDEU
AGRUPACIÓ CORAL CARDEDEUENCA, DE CARDEDEU
CAPELLA DE MÚSICA BURÉS, DE CASTELLBELL I EL VILAR
ORFEÓ NOVA TÀRREGA
ORFEÓ VICENTÍ, DE SANT VICENÇ DELS HORTS

19, diumenge: BARCELONA
ORFEÓ GRACIENC, DE BARCELONA
CORAL AQUAE, DE L'AGRUPACIÓ FILHARMÒNICA D'AMPOSTA
CORAL ESPINAVESSA, DE VALLS

25, dissabte: GANDESA
ORFEÓ GANDESÀ, DE GANDESA
CORAL LLAÇ D'AMISTAT, D'ARGENTONA
ORFEÓ SANTA COLOMA, DE SANTA COLOMA DE QUERALT

26, diumenge: LA GARRIGA
CORAL ARIADNA, DE LA GARRIGA
CORAL GERMANOR EMPORDANESA, DE FIGUERES
CORAL PRELUDI, D'AMICS DE LA UNESCO, DE BARCELONA

NOVEMBRE

2, diumenge: EL SOLERÀS
ORFEÓ VEUS DEL CAMP, DEL SOLERÀS
CORAL SANTA MARIA, D'AVIÀ
CORAL LA LIRA, DE VILADECANS

8, dissabte: GIRONA
CORAL VEUS BLANQUES DE MONTILIVI, DE GIRONA
CORAL PRELUDI A CARO, DE ROQUETES
CORAL BELLES ARTS, DE SABADELL

15, dissabte: SALOU
CORAL EIXÀRCIA, DE SALOU
COR GREGAL, DE BARCELONA
CORAL TURÓ DEL VENT, DE LLINARS DEL VALLÈS

23, diumenge: SALLENT
CORAL LA NOVA HARMONIA, DE SALLENT
CORAL JESÚS MARIA DE SANT GERVASI, DE BARCELONA
CORAL DE LA UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI, DE TARRAGONA

29, dissabte: CASTELLDEFELS
CORAL MARGALLÓ, DE CASTELLDEFELS
CORAL L'OLIVERA, DE CASTELLDANS
CORAL MIXTA D'IGUALADA

DESEMBRE

6, dissabte: CANYELLES
CORAL PLA DEL BOSC, DE CANYELLES
CORAL LES VEUS DE GUALBA
ORFEÓ VIGATÀ, DE VIC

**CATALUNYA
CORAL
2014**

**PROGRAMA
GENERAL**

Cursos de Direcció Coral

Barcelona

23è curs, 2014-2015

El 23è Curs de Direcció Coral a Barcelona se celebrarà els caps de setmana del 25 i 26 d'octubre i 29 i 30 de novembre del 2014, i 24 i 25 de gener i 21 i 22 de febrer del 2015; els dissabtes de 10 a 2 i de 2/4 de 4 a 2/4 de 9 i els diumenges de 10 a 2 i de 2/4 de 4 a les 6, a l'Escola Superior de Música de Catalunya. Són un total de 60 hores lectives.

Les places són limitades i el termini d'inscripció es tancarà el dia 30 de setembre del 2014.

El curs s'estructura en els blocs següents:

1. Sessions de direcció, a càrrec de Pere Lluís Biosca, Jordi Lluch i Xavier Sans.
2. Sessions de veu, a cura de Marta Cordoní.
3. Sessions de treball corporal, a càrrec d'Ohad Nachmani.
4. Conferència i assaig obert, per Ester Bonal.
5. Masterclass i sessió amb el cor pilot ARSinNOVA Cor de Cambra per a l'alumnat més avançat. La resta d'alumnes hi podran assistir com a oients. A càrrec de Xavier Puig.

També hi haurà sessions de sensibilització i percepció auditiva, amb Josep Baucells, així com sessions d'anàlisi, a càrrec dels mateixos professors,

Cada cap de setmana de treball es realitza, a darrera hora del dissabte, una activitat en què, aplegant tots els alumnes del curs per formar un gran cor, es treballen determinades peces proposades per un director/a, amb el triple objectiu de donar a conèixer repertori, de veure diferents dinàmiques i estils de direcció i de pràctica de cant coral per part dels mateixos alumnes.

Més informació a:

<http://www.fcec.cat/noticies/cursos1415/cursos.htm>

Girona: Fornells de la Selva

Curs de tècnica i pràctica de direcció i cant coral

Curs organitzat per la Demarcació de les Comarques de Girona de la FCEC que tindrà lloc el cap de setmana de l'11 i el 12 d'octubre del 2014 al Centre Cultural La Sitja de Fornells de la Selva: el dissabte, de 2/4 de 10 a les 2 i de 2/4 de 4 a 2/4 de 8 i el diumenge de 9 a 2 i de dos quarts de 4 a 6.

Les places són limitades, i es rebran inscripcions fins al 6 d'octubre.

El programa constarà d'anàlisi de partitures, ritme i melodia del cant, pulsació, entonació, veu...

A càrrec de Xavier Baulies, Joan Asín i Meritxell Mallol.

Més informació a: <http://www.fcec.cat/noticies/cursos1415/cursos.htm>

La Sénia

24a. Aula Permanent de Direcció Coral 2014

Organitza: Joventuts Unides de la Sénia amb la col·laboració de la FCEC.

Nivells A i B.

Calendari i horari: dissabte 8 de novembre de 9 a 13 h, dissabte 15 de novembre de 9 a 13 h i de 15 a 19 h i dissabte 22 de novembre de 9 a 13 h i de 15 a 19 h. En total, 20 hores lectives.

Per a: directors, sotsdirectors de cors, directors de cors infantils, caps de corda, professors i especialistes de música, alumnes interessats en la pedagogia, animadors de cant litúrgic... Hi haurà sessions amb cor pilot.

A càrrec d'Andreu Ferré, Raül Martínez i Cinta Ollé.

Lloc: Escola de Música Joventuts Unides, Carrer Major, 5-7 - 43560 La Sénia

El termini d'inscripció acabarà el 25 d'octubre de 2014.

Més informació a: Joventuts Unides - Carrer Major, 5-7, 43560 La Sénia (Montsià). Telèfon: 977575307

escolademusica@joventutsunides.cat

Carnet de cantaire

L'1 de setembre de 2014, entra en vigor el nou carnet de cantaire, que tindrà validesa fins al 31 d'agost de 2016. D'aquí a pocs dies, les corals rebreu l'explicació de com el podeu recollir.

Descomptes amb el carnet de cantaire

- A totes les activitats organitzades per la FCEC.
- Botigues Unió Musical: descomptes i condicions de venda i de lloguer especials; lloguer gratuït de cabines d'estudi equipades amb piano i orgue.
- L'Auditori de Barcelona: 10% de descompte (màxim, dues entrades) en la programació de cicles de cambra, Festival de Músiques Contemporànies i de l'OBC; 25% per a grups (mínim, 25 persones), en els concerts de l'OBC dels dissabtes a la tarda; 50% de descompte en els concerts del Cicle Coral a l'Auditori (vendes a taquilla).
- Orquestra Simfònica del Vallès (OSV): 40% de descompte en els Concerts Simfònics al Palau; 50% de descompte en els Simfònics a la Faràndula.
- Palau de la Música Catalana: 25% de descompte en els cicles següents (màxim, dues entrades per carnet): Constel·lació Palau 100, Concerts Simfònics al Palau, Cicle Coral Orfeó Català, Cicle Cor de Cambra, Tardes al Palau, Liceu al Palau, Intèrprets Catalans, Concerts Familiars, Primer Palau, Orgue al Palau, Mestres de la guitarra, Música Antiga, Echo Rising Stars, ONCA, Bandautors, Palau 30', Matinals al Palau i el Concert de Sant Esteve; descompte en les visites guiades al Palau de la Música Catalana.
- Gran Teatre del Liceu: ofertes especials durant l'any
- Auditori Municipal de Terrassa: 25% de descompte en la programació de la Temporada Música (excepte els concerts que ja están rebaixats de preu)
- Auditori Municipal Enric Granados de Lleida: descomptes puntuals per corals

- Associació Catalana d'Escoles de Música: descomptes especials en determinades activitats
- Pianoservei: 10% de descompte en lloguer de pianos de cua (www.pianoservei.com).
- Meridià Viatges: 7% de descompte en la programació del Club Català de Viatges; 5% de descompte en paquets turístics d'agències majoristes. Preus especials per a viatges organitzats per les corals.
- Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre: 20% de descompte en els concerts normals i 10 % de descompte en els concerts de cloenda.
- Dijous Clàssics al Poliorama: 20% de descompte en "Programació Familiar" (cal reservar a través de la productora Actes Únics, 932966800).
- Albergs de la Fundació Torre del Palau: (Navàs): 10% de descompte (per al titular del carnet i un acompanyant).
- Cursos Internacionals de Cant a Sant Cugat, 50% de descompte a oients.
- Parc Aquàtic Illa Fantasia: 10% de descompte.
- Caixa Fòrum: 50% de descompte en totes les activitats musicals.
- XI cicle Concerts a Barcelona: 20% de descompte. "Els GRANS del GOSPEL" del FESTIVAL de GOSPEL a Barcelona: 15% de descompte

RECORDEU!: S'estan negociant més descomptes. Us n'anirem informant. Quan organitzeu un concert i feu pagar, feu un descompte als qui el portin. Per poder fer-lo servir, hi heu d'enganxar una foto vostra i el segell de la vostra coral.

Concurs Maria Canals 2014

El passat mes de març es va celebrar la 60a. edició del Concurs de Piano Maria Canals a Barcelona.

Al concurs s'hi presenten any rere any un gran nombre de pianistes de tots els països, i els guanyadors del premi fan un concert a la ciutat.

En els darrers anys, l'organització –la Fundació Jesús Serra– ha volgut difondre la música a la ciutat i han instal·lat pianos al carrer perquè tothom que ho vulgués els pogués tocar.

Aquest any 2014, van demanar col·laboració a la FCEC perquè algunes corals anessin a cantar, cada dia a les 8 del vespre, a l'estació de metro de Diagonal, naturalment amb acompanyament de piano.

A l'esquerra de la fotografia hi veiem el Cor Coral·lí, gairebé barrejat amb el públic. També van participar-hi: Roig Korai del Cor de Noies de l'Orfeó Gracienc, Cor de Cambra Ars Animae, Cor de la ICCIC, Cor Amiba, Coral Trinitat Vella, Coral del Joncar, Musical Cor, Coral Espígol i Coral Lonxe da Terra.

Bages-Berguedà

18a. Roda Coral

Els diumenges del 27 d'abril al 8 de juny es va celebrar la XVIII Roda Coral de la Demarcació del Bages-Berguedà.

Concert a Talamanca

XVIII RODA CORAL 2014 BAGES – BERGUEDÀ

Lloc dia i hora	Coral / Orfeó	Director / ra
diumenge 27 d'abril Sallent Església Sant Antoni Maria Claret 5,30 h de la tarda	Coral la Nova Harmonia de Sallent Coral L'Albada del Caravàning Club del Bages de Manresa Orfeó Monistrolenc de Monistrol de Montserrat Coral Romança de Callús	Joan Camprubi Josep Guiteras Francesc Vallés Isidre Badia
diumenge 11 de maig Castellbell i el Vilar Casino Bures 5,30 h de la tarda	Capella de Música Burés de Castellbell i el Vilar. En celebració del seu centenari... Orfeó Manresà de Manresa Coral Sant Esteve de Balsareny Coral Sta. Maria d'Avià Coral Font del Fil de Manresa Orfeó Monistrolenc Coral L'Albada del Caravàning Club del Bages de Manresa Coral Czarda de Sant Joan de Vilatorrada Grup Vocal V9 de Viladomiu Nou Coral Romança de Callús Coral la Nova Harmonia de Sallent	David Hernández Lluís Arguijo Joan Bajona i Olga Puigbó Xavier Uobet Rosa Maria Ortega Francesc Vallés Josep Guiteras Maria Díaz Carles Rullo Isidre Badia Joan Camprubi
diumenge 18 de maig Súria Teatre Foment Cultural 6 h de la tarda	Coral L'Esplai de Súria Agrupació Coral Talamanca Coral Sant Bartomeu de Casserres Coral Sant Esteve de Balsareny	Montserrat Fàbrega Pere Díez Denis Rojo Joan Bajona i Olga Puigbó
diumenge 25 de maig Manresa Església de Crist Rei 6h de la tarda	Coral Font del Fil de Manresa Coral de Salelles Coral Czarda de Sant Joan de Vilatorrada Grup Vocal V9 de Viladomiu Nou	Rosa Maria Ortega Mireia Subirana Maria Díaz Carles Rullo
diumenge 08 de juny Talamanca Església Parroquial 12h del migdia	Agrupació Coral Talamanca Cor Reravera de Navarces Coral Estel de Gironella	Pere Díez Queralt Comellas Joan Alsina

CANT COMÚ PER A TOTS ELS CONCERTS DE LA XVIII RODA CORAL 2014

Albada..... Música: Francesc Vila Text: Joan Farràs

El Cant del Poble J.A. Clavé / A. Vives

35è Festival Catalunya Centre

Aquest any, el Festival Internacional de Cant Coral Catalunya Centre ha canviat de dates i de format. Com és habitual, l'organització ha anat a càrrec de la Capella de Música Burés i de la Polifònica de Puig-reig, amb la col·laboració de la secretaria general de la FCEC.

Durant aquest any del seu centenari, la Capella de Música Burés porta a terme un seguit d'actes, entre els quals l'organització del Festival al llarg d'aquest mes de juliol.

Dues de les corals que van actuar a Castellbell i el Vilar venien directament del Festival Internacional de Cant Coral de Barcelona. Són cors de gran format i, com calia esperar, van completar uns concerts excepcionals.

El Festival va començar el dia 10 de juliol amb l'actuació de la coral Bat-Kol Girls Choir, de Tel Aviv (Israel), un grup de trenta-quatre noies.

L'11 de juliol va ser el torn del Kor Flensborgarskolans, de Hafnarfjörður (Islàndia), un grup mixt de setanta-quatre cantaires.

El 12 de juliol, la Coral Polifònica de Puig-reig va protagonitzar un magnífic concert de cloenda.

A Puig-reig, el dia 28 de juliol es va fer una ballada de sardanes amb la Cobla Jovenívola de Sabadell, i el 29 de juliol va participar en el Festival l'Ateneo Chamber Singers, de les Filipines.

El Festival continuarà el dissabte 6 de setembre amb la presència en escena del Grup Folklòric Raslavican, d'Eslovàquia. El diumenge 7 es cantarà la missa de dotze a la parròquia de Puig-reig, i a les sis de la tarda tindrà lloc el concert de cloenda, que ha programat l'actuació del duet Júlia i Carla Conangla, el Cor Carlit Gospel, el Cor Acadèmic de la Universitat Estatal de Petrozavosk i la Coral Polifònica de Puig-reig.

Bat-Kol Girls Choir

Ateneo Chamber Singers. Filipines

Baix Llobregat

29è. Musicoral

La vint-i-novena edició del Musicoral de la demarcació del Baix Llobregat s'ha completat feliçment. Ha comprès nou concerts, presidits per la seriositat, l'afició i l'entusiasme que han evidenciat totes les corals, tant a l'hora de preparar els programes com a l'hora d'interpretar-los.

Des de l'Equip Territorial renovem el nostre agraïment als ajuntaments, així com a les esglésies, auditoris, ateneus i altres escenaris de les poblacions que ens han acollit. Com s'ha pogut comprovar, el cant coral segueix fruit del suport de la societat, i és perquè ens ho mereixem per la tasca cultural que fem i per les excel·lents relacions que tenim i sempre hem de mantenir amb les autoritats civils i religioses. Cal destacar la presència en tots els concerts de membres del consistori respectiu, i les cordials paraules, encoratjadores i de felicitació, que ens han dirigit en acabar els concerts. També ens hi ha acompanyat, quan els compromisos li ho han permès, la presidenta de la FCEC, Montserrat Cadevall.

Volem agrair l'esforç que han fet totes les corals organitzadores: Coral Ars Nova, de Martorell; Coral Àuria, de Cornellà de Llobregat; Cor Creixent, de l'Hospitalet de Llobregat; Coral Diadema, de Corbera de Llobregat; Coral Montau, de Begues; Coral Renaixença, de Sant Boi de Llobregat; Coral Sellarès, de Gavà; Coral La Perdiu, del Papiol, i Unió Filharmònica, del Prat de Llobregat.

En la vint-i-novena edició del Musicoral hi han participat 37 formacions (dues d'aquestes, convidades), en nou concerts. En con-

La coral Margalló de Castelldefels, a Begues

junt hi han actuat un total de 938 cantaires, i la mitjana d'actuació ha estat de divuit minuts, durada que respecta la norma anunciada prèviament de cantar entre quinze i vint minuts cada grup coral.

Cal lamentar que el Cor Adinoi, per problemes greus de salut del director i de diversos cantaires, no pogués participar en el concert previst. Va ser una gran desil·lusió per a tothom, sobretot per a ells, que havien preparat amb molta cura una selecció de sardanes.

Cada vegada més es pot comprovar la serietat, l'elegància i la uniformitat dels membres de cada una de les

corals, seguint les anomenades "normes de protocol" suggerides per l'Equip, que molts han aplicat en alguns aspectes, fet que satisfà el públic, que l'agraeix. En aquest sentit, es continuaran recollint totes les propostes de millora que es formulin i que puguin ajudar-nos a tots.

El dissabte 7 de juny se celebrarà una nova reunió de corals de la demarcació; el punt principal serà l'organització o sorteig de la trentena edició del Musicoral, corresponent a l'any 2015. D'aquesta manera ja es podran reservar les dates acordades i planificar els compromisos futurs.

Barcelonès

Divendres Corals

Els Divendres Corals del Barcelonès es van celebrar el 14,21 i 28 de març a l'Oratori de Sant Felip Neri de Gràcia i el 4 d'abril a l'Auditori de l'Orfeó Gracienc.

Hi van participar les corals següents

Capella Gramalla

Carme Guinart i Carme Marí, direcció
Àngel González, piano

Coral Som

Enric Azuaga Corredor, direcció

Orfeó Barcelonès

Carles Sist, direcció
Josefina Boix, soprano

Coral Bonanova

Ester Doñate, direcció

Coral Unda Maris

Anaïs Oliveres, direcció
Laia Armengol, piano

Cor Preludi, d'Amics de la UNESCO

Ramon Vilar, direcció
Joan Ramon Gracieta, veu i percussió
Iñaki Falcó, veu i charango
Joaquín Villarroel, percussió
Mario Chávez, veu

Cor Signum, de l'Agrupació Cor Madrigal

Jordi Marín i Montañés, direcció
Alegria Arolas, orgue

Cor de Cambra Impromptu

Murat Khupov, direcció
Albert Medina, piano

Coral dels Engineers

Jordi Marín i Montañés, direcció
Joan Fonoll, piano

Coral Jesús Maria de Sant Gervasi

Eulàlia Benito i Ardèvol, direcció
Pau Casan, piano

Maig Coral

La 21a. edició del cicle Maig Coral es va celebrar divendres, dissabtes i diumenges del 4 de maig al 7 de juny, i hi van participar els cors següents:

Coral Espígol

Joaquim Mañós, direcció

Cor Vivace

Tomàs Rosado, direcció
Gunars Kalnins, piano

Cor Ars Rei Choralis

Emilio de la Linde, direcció

ARSinNOVA Cor de Cambra

Pere Lluís Biosca, direcció.
Nikos Stavlas, piano

Cor de la Universitat de Barcelona

Jordi-Lluís Rigol, direcció

Contrapunto Vocale

Pau Jorquera, direcció

Ad Libitum Men's Choir

Krastin Nastev, direcció

Cor de Cambra Fòrum Vocal

Xavier Sans, direcció

Coral de la Facultat de Farmàcia

Ahmet Süleyman Bilgin, direcció

Coral Cantiga

Eva Martínez i Josep Prats, direcció
Marta Cordoní, preparació vocal
Víctor Valls, piano

Cor Jove de l'Orfeó Català

Esteve Nabona, direcció.
Josep Buforn, piano

Coral Càrmina

Jordi Casas Bayer i Daniel Mestre, direcció.
Dolors Cano, piano

Cor Cantus Barcelona

Alfred Cañamero, direcció

Charleston Southern University Horton School of Music

Valerie Bullock, direcció

Concert final al Saló de Cent

Camp de Tarragona

Setmana Cantant

La Setmana Cantant l'organitza el Cor Ciutat de Tarragona i la dirigeix i coordina musicalment Josep Prats. Se celebra en el marc de les activitats de l'Associació Coral Europea – Europa Cantat i compta amb el suport de la Federació Catalana d'Entitats Corals.

La setena edició s'ha celebrat a Tarragona, del 19 al 27 de juliol passat i en la propera revista se'n farà la ressenya.

Els tallers programats han estat:

- Textures del segle XX: taller per a veus femenines, amb Elisenda Carrasco, de Barcelona.
- Romanticisme alemany, amb la direcció de Werner Plaff, de Karlsruhe, Alemanya.
- Indianas, de Carlos Guastavino, amb Santiago Ruiz, de Córdoba, Argentina.
- Música popular, dirigit per Pablo Trindade, del Brasil.
- Cant comú: Saint Nicolas, op. 42 de Benjamin Britten. Orquestra, solistes, cor mixt i cor infantil, amb Jordi Casas, de Barcelona.

Comarques de Girona

19è. Cicle Coral de la FCEC a les Comarques de Girona

El dia 30 de març es va iniciar el XIX Cicle Coral de la FCEC a les Comarques de Girona amb un concert que es va celebrar a l'església de Sant Martí, de Palafrugell, i en el qual van intervenir la Coral Mestre Sirés, de Palafrugell, la Coral Castellonina, de Castelló d'Empúries, i la Coral Croscat, d'Olot.

El Cicle va continuar el dia 6 d'abril amb l'actuació de la Capella Polifònica de Girona, la Coral Cypsella, de Sant Feliu de Guíxols, el Cantabile Cor de Cambra, d'Olot, i el Cor Juvenil Gaia, també d'Olot, a l'església del Mercadal de Girona. En aquesta ocasió, la Capella Polifònica de Girona i el Cantabile Cor de Cambra, d'Olot, van ser dirigits pel mateix mestre, Joan Asín, i van interpretar el seu programa juntament amb l'Orquestra Virtual.

L'assistència de públic va ser molt satisfactòria en tots dos esdeveniments.

Coral Croscat

Corals Mestre Sirés, Croscat i Castellonina

Cor Juvenil Gaia

Concert de música sacra a l'església del Mercadal de Girona

El dia 12 d'abril del 2014 va tenir lloc a l'església del Mercadal, de Girona, un concert de música sacra en què van intervenir el Cor de Cambra de Girona, el Cor Maragall i la Capella Polifònica de Girona.

Aquesta cinquena edició del concert va ser molt ben rebuda pel públic assistent, format per més de quatre-centes persones que omplien el recinte. Un bon nombre dels assistents són espectadors fidels que segueixen aquests concerts des del seu inici. Cal indicar que també hi eren presents molts membres de les confraries que aquells dies estaven preparant els passos de la processó del divendres de Setmana Santa.

Al final de la sessió, les tres corals van cantar de cant comú l'obra "Locus iste", d'Anton Bruckner, per la qual van ser novament aplaudits.

Taller sobre la veu

El dia 26 d'abril del 2014, la professora Christina Koch va dirigir un taller sobre la veu que es va efectuar al Centre Cívic Pla de Palau, de Girona, i que anava adreçat als directors de les corals de la demarcació gironina.

En el decurs de la sessió es van analitzar els problemes relacionats amb la veu que es plantegen als directors quan treballen amb els seus cors: l'abaixament del to, el "borinot", etc. Amb exemples pràctics, la professora Koch va formular solucions ajustades a cada tipus de cor (gent gran o gent jove, segons la formació dels cantaires, etc.) i va proposar tècniques per a millorar en aquest apartat.

A criteri de tothom, el taller fou molt profitós i s'ha decidit de donar-hi continuïtat pròximament.

Girona, temps de flors

Els concerts Girona temps de flors, van ser els dies 10, 11, 17 i 18 de maig a diferents indrets de la ciutat de Girona: el Jardí dels Alemanys, la Plaça dels Lledoners, l'Església del Carme, l'Església de Sant Feliu i el Jardí de l'Àngel. Alguns dels concerts van ser itinerants. Les corals participants van ser:

Sol Ixent, Tribana, Turó del Vent, Germanor Empordanesa, Pla de Girona, Polifònica de Figueres, Joventut El Gínjol, Nit de juny, Maragall i Veus Blanques de Montilivi.

Penedès-Anoia-Garra-Baixa Segarra

Trobada de Cicles Corals a Santa Margarida i els Monjos

La cinquena i última trobada de Cicles Corals del 2014 de la demarcació de l'Anoia, el Penedès, el Garraf i la Baixa Segarra –hi ha hagut quatre trobades més, molt exitoses, a Santa Margarida de Montbui, Sant Ramon (Alta Segarra), el Vendrell i Vilanova i la Geltrú– va tenir efecte al local de la Societat Coral Margaridoia, de Santa Margarida i els Monjos, el diumenge 25 de maig a les set de la tarda amb una notabilíssima assistència de públic.

L'acte va començar amb uns breus parlaments de benvinguda de la presidenta de la Coral Amics de Penyafer, entitat que ha ingressat fa poc a la FCEC i n'era l'organitzadora per primera vegada, i de l'alcaldesa dels Monjos, Imma Ferret.

Tot seguit van arribar les actuacions de la Coral del Centre Excursionista del Penedès, de Vilafranca, dirigida per Imma Vinyes; de la Coral Amics de Penyafer, dirigida per Josep Sendra; de la Capella de Música de la Tossa, d'Igualada, dirigida per Frederic Prat, i de la Coral Harmonia, de Llorenç del Penedès, també dirigida per Imma Vinyes. Els programes respectius van ser d'allò més variats i enriquidors: comprenien des de cançons populars o de muntanya, com "L'amo de son Carabassa", "Donna, Donna", "La puntaire", "Cançó del cor del cavaller" o "Aquelles muntanyes", fins a d'altres de més modernes, catalanes o anglosaxones, com "Boig per tu", "My Way" o "What a Wonderful World", i des d'una salve gregoriana fins a un espiritual negre com "La vall del riu vermell" o cançons tradicionals africanes, com "Senzenina" o "Ipharadisi". Per acabar, amb totes les corals participants a l'escenari i totalitzant cent quaranta cantaires, es van interpretar dues peces de cant comú: "El llop de mar" i "El cant de la senyera".

En acabar, la coral organitzadora va obsequiar les corals convidades amb un petit record i, posteriorment, a tots els cantaires amb un bon refrigeri.

Terres de l'Ebre

Cicle de concerts "Ebre Coral 2014"

El dissabte 12 d'abril, el teatre-cinema Victòria del Perelló (Baix Ebre) va ser l'escenari del primer concert de la Roda Coral de les Terres de l'Ebre d'enguany.

Després d'haver-se suspès l'edició de l'any passat per manca d'organitzador, al mes de novembre del 2013 els participants en l'assemblea territorial de la demarcació van decidir que serien les entitats que commemoraven algun aniversari significatiu des de la seua fundació les encarregades d'organitzar els concerts de l'"Ebre Coral". Així ha estat, i per això s'han pogut programar dos concerts: del primer se'n va en-

carregar la Coral Santa Llúcia, del Perelló, dirigida per Andreu Ferré Llaó, entitat que enguany celebra el vint-i-cinquè aniversari, i del segon, la Coral Masdenverge, sota la direcció de Tomàs Simón Plazas, la qual ha assolit el desè aniversari.

Un total de deu agrupacions corals de les Terres de l'Ebre participen en estos concerts.

El del Perelló, presidit per les autoritats locals i per la presidenta de la FCEC, que va lliurar un record als organitzadors amb motiu del seu aniversari, va acollir la Coral Les Veus de Paüls, amb Pilar Vega al capdavant; l'Associació Coral Amparo Llaó, de

l'Ampolla, a les ordres d'Andreu Ferré, que va presentar una mostra del programa de sarsuela que té previst d'estrenar a final de curs, i la Coral Aquae de la Unió Filharmònica d'Amposta, dirigida per Núria Ferré Cardona. L'entitat organitzadora, la Coral Santa Llúcia, del Perelló, força nombrosa, va interpretar algunes de les cançons del programa de celebració del seu vint-i-cinquè aniversari, que, entre d'altres, inclou temes de films ben coneguts.

El diumenge 4 de maig era Masdenverge, població de la comarca del Montsià, la que acollia un concert de l'"Ebre Coral" en el qual van intervenir la Coral Vent de Dalt, de Tortosa, i l'Agrupació Coral Verge de la Candelera, de l'Ametlla de Mar, totes dues dirigides pel veterà Joan C. Blanch; la Coral Preludi a Caro, de Roquetes, amb Josep Ignasi Medina al capdavant, i el centenari Orfeó Tortosí, encapçalat per Rossend Aymí.

Coral Santa Llúcia del Perelló

Terres de Lleida

Aplec de la zona Nord

L'Aplec de la zona nord de les Terres de Lleida es va celebrar el 18 de maig a Ordino. Les imatges que parlen per elles mateixes.

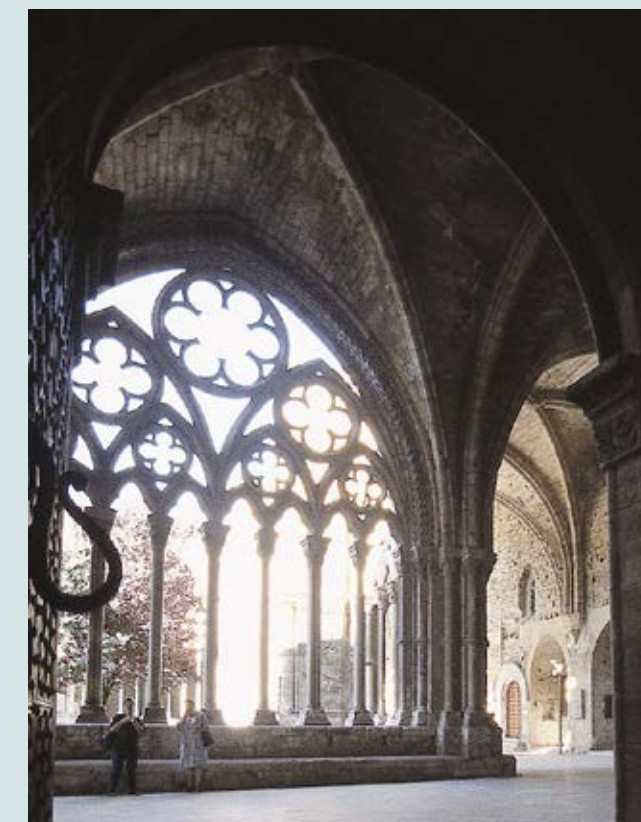

Lleida Canta

Des de Ponent ens arriba una proposta de trobada que ja acumula uns quants anys de trajectòria: Lleida Canta. Es tracta d'un passeig, un gran concert, un assaig de sonoritats en indrets singulars, un pessic d'història i una jornada de descoberta i germanor.

L'edició d'enguany gira entorn del Tricentenari i tindrà lloc el 12 d'octubre. L'organització és a càrrec dels Maristes, i la Demarcació de les Terres de Lleida hi col·labora.

LLEIDA. 12 D'OCTUBRE DE 1707. INICI D'UNA REPRESSIÓ

Fa setmanes que les tropes borbòniques assetgen Lleida. A les 7 de la tarda del 12 d'octubre s'inicia l'atac des de Pardinyes contra el baluard del Carme. L'endemà, els soldats saquegen la ciutat i incendien el convent del Roser. La població civil es refugia dins de les muralles del Castell juntament amb la guarnició. Epidèmia. Manca d'aigua. L'11 de novembre la ciutat capitula. S'inicia el final de la llibertat de Catalunya. El triomf bèl·lic comportà el tancament de la Paeria, la clausura de l'Estudi General, l'ocupació militar de la Seu, la persecució de la llengua, la desaparició de les vegueries...

LLEIDA 12 D'OCTUBRE DE 2014. LLEIDA CANTA AL TRICENTENARI

Tres-cents anys després, us convidem a passejar pels escenaris de la Guerra de Successió a la capital de Ponent. La intenció és conèixer els fets històrics i omplir-los de música. On es parli de guerra, cantem; enfront les persecucions, obrim pentagrames; allí on els ressentiments van fer mal hi posarem l'harmonia musical; entre prohibicions i tancaments, l'obertura de les cordes vocals.

El 12 d'octubre us convidem a cantar la nostra història als quatre vents, amb els peus ben posats al present i projectant les veus cap a un futur que evidentment ha d'ésser de germanor i llibertat. En aquest sentit, ens hem posat a treballar plegats la regidoria de Cultura, el Consorci del Turó de la Seu Vella i la Coral Maristes Montserrat per dibuixar un Lleida Canta 2014 ben reeixit. El programa promet. Us hi esperem!

Vallès

Cants al Vallès

El dissabte 10 de maig es va celebrar un nou concert del cicle Cants al Vallès en el marc de la programació de l'Auditori Municipal de Terrassa.

Les corals participants van ser el Cor Sant Martí de Viladecavalls, dirigit per Fàtima Miró i el Cor l'Aliança de Lliçà d'Amunt, que dirigeix Sheila Garcia.

Departament de Cant Gregorià

Taller de Cant Gregorià

Els dissabtes 15, 22 i 29 de març al matí, al Centre Cívic Can Deu, de Barcelona, es va celebrar un taller de cant gregorià, a càrrec de Ramon Vilar, dirigit a totes les persones interessades a conèixer i practicar una part del ric repertori d'aquesta modalitat de cant.

El taller consistia a practicar el cant gregorià a partir de:

- un repertori determinat,
- la pràctica cantada de la notació quadrada,
- la lectura en les claus de do i de fa,
- el coneixement bàsic d'elements teòrics, i
- la litúrgia i la funció del cant gregorià.

Per a les persones que ja coneixien el cant gregorià, va ser una bona ocasió de posar-se en contacte amb un repertori determinat. S'hi van treballar la modalitat, el ritme i l'expressivitat.

VIII Fòrum de directors

Es va celebrar el dissabte 19 d'octubre del 2013 al Palau de la Música Catalana

Haver celebrat vuit edicions del Fòrum de Directors és una realitat que ja comença a fer respecte: pel nombre, per la continuïtat, per la participació i per la qualitat que tots han assolit. De mica en mica es va convertint en un punt de referència per a un bon gruix de directors i directores, els quals se senten atrets tant pel fet de relacionar-se els uns amb els altres i de compartir experiències com per les temàtiques a l'entorn del cant coral que s'hi han abordat¹.

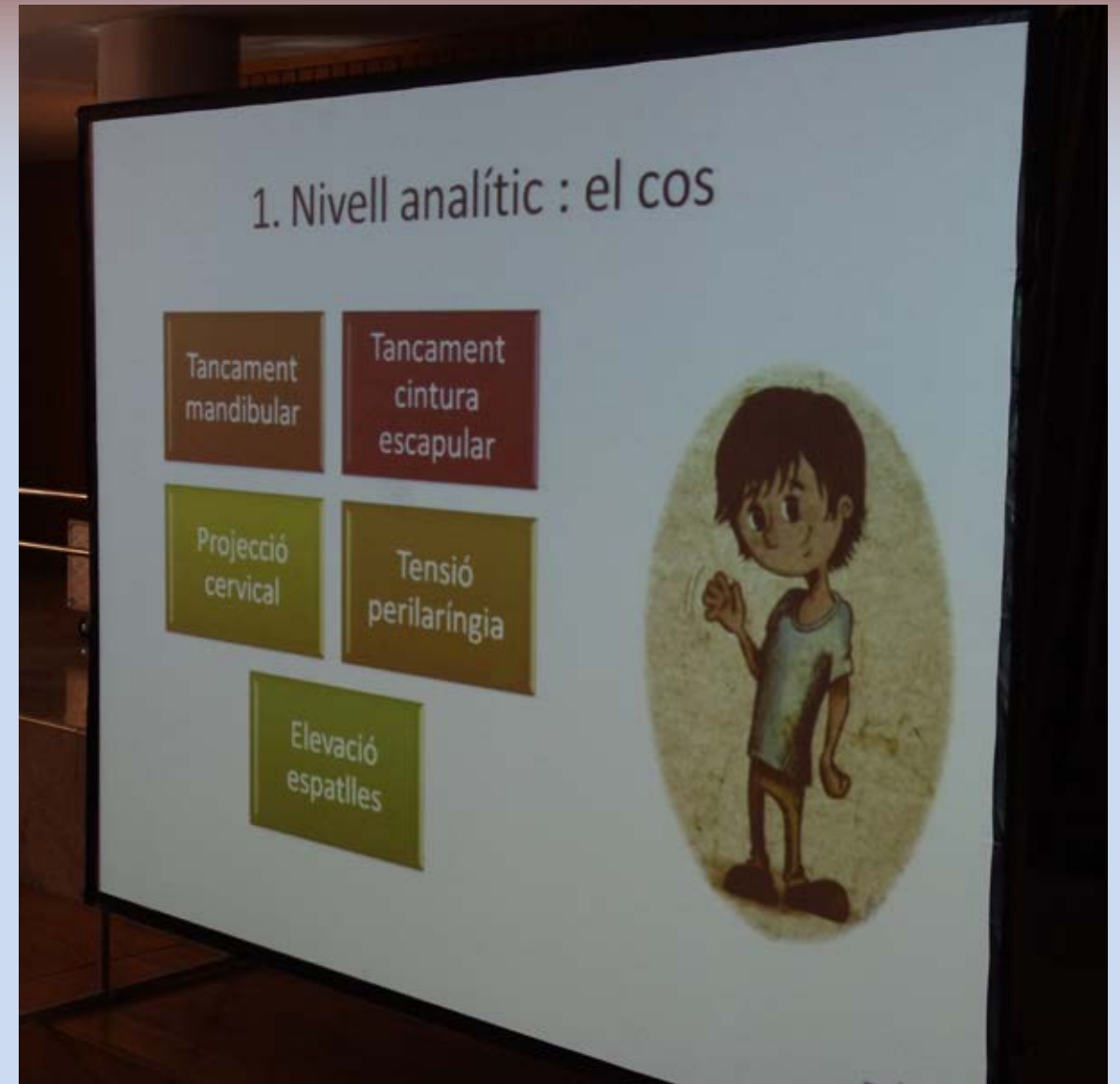
El dissabte 19 d'octubre del 2013 va ser la data escollida per al Fòrum d'enguany. Ens hi aplegàrem una quarantena de participants. El lloc va ser, com els darrers anys, la seu de l'Orfeó Català, gentilmente cedida per a tal finalitat. Aquesta vegada, el Fòrum estava obert a tots els directors interessats en la temàtica. No necessàriament tots eren de la FCEC, com tampoc alguns cantaires interessats que s'hi van inscriure.

La jornada es va iniciar i acabar amb cant coral. Al matí, amb una puntualitat escurpulsosa –tant que, mentre cantàvem, encara anaven entrant participants una mica rressagats–, en Frederic Oller, membre de l'Equip Tècnic, ens va fer conèixer la peça coral que porta per títol "Cançó d'abril", de Jordi Sansa Llovich (un dels premis del Concurs de Composició Coral de la FCEC de l'any 2008). L'aprenentatge fou ràpid, gràcies al bon saber fer del mestre director, però també perquè és una peça d'una dificultat mitjana. Vàrem cantar diferents lletres d'aquesta cançó a fi d'assaborir una mica més el contingut de la partitura.

A la tarda vàrem cloure la jornada amb l'aprenentatge i la interpretació de l'obra d'Eduard Toldrà "Flor d'olivar", una de les de la sèrie de cançons tradicionals que l'autor va arranjar per a cor mixt. L'encarregada d'ensenyar-nos-la va ser Júlia Sesé, també membre de l'Equip Tècnic de la FCEC. Un treball acurat i minuciós ens va conduir a una interpretació satisfactòria i plena de matisos d'aquesta peça.

El plat fort de la jornada va ser el tema que ens havíem proposat en aquest Fòrum:

¹ Els temes de què s'ha tractat en els anteriors fòrums han estat els següents: 1r. "Les condicions laborals dels directors de cor; professionalització i capacitació", i informació sobre l'Assemblea Mundial d'Associacions de Directors de Cor, celebrada a l'Argentina (juny 2007; lloc: Museu d'Història de Catalunya, Barcelona); 2n. "Temàtiques a tractar en els fòrums, objectius i possible Associació de Directors de Cor" (octubre 2007; lloc: Museu d'Història de Catalunya, Barcelona); 3r. "Debat dels estatuts d'una futura Associació de Directors" (octubre 2008, lloc: Castellterçol), i joc "Àgora de la direcció coral"; 4t. "El testimoni de vida de dos directors que han assolit l'excel·lència amb les seves corals: Ramon Noguera i Òscar Boada", i descoberta de repertori (octubre 2009; lloc: La Industrial de Sabadell); 5è. "El concert coral en format d'espectacle; experiències concretes i projectes", i taller de treball sobre La bomba, de Mateu Fletxa (octubre 2010; lloc: Orfeó Martinenc, Barcelona); 6è. "Claus per a entendre el treball coral / Cor i comunicació" (Jordi Godall), i diàleg amb un advocat sobre qüestions laborals dels directors de cor (octubre 2011; lloc: Orfeó Català); 7è. "Jazz en cor" (Ana Finger) i repertori a tres veus mixtes (octubre 2012; lloc: Orfeó Català).

"Les edats de la veu". Tinguérem el luxe de comptar durant tota una jornada amb la presència de la Dra. Cori Casanova, i al matí, a més, de la seva col·laboradora Marta Jordana, especialitzada en la veu infantil. D'entrada se'ns demanà que durant el dia formuléssim les preguntes que volguéssim, que no podíem marxar sense haver expressat les nostres inquietuds sobre la veu humana, per petites que fossin. Una bona manera de començar, ja que facilita que el participant sigui més receptiu a la temàtica que s'hi analitza.

A través de vídeos molt il·lustratius i aclaridors, Cori Casanova ens va parlar de l'aparell fonador, de les seves característiques, de com la intel·ligència, la sensibilitat i el treball fan possible que la nostra veu assoleixi registres aguts per als quals fisiològicament no està preparada; de l'exploració de l'extensió i la tessitura vocal en

dos mecanismes laringis; de les tècniques de fer pujar i baixar la laringe (el "plor", el how, etc.); dels 17 músculs de la llengua; de l'espai maxil·lar... També, del desenvolupament psicomotriu de la veu, de la seva evolució d'estructures fisiològiques; de com l'home primer va cantar i després va construir el llenguatge, etc. En fi, és difícil de fer un resum detallat de la temàtica de la jornada en una crònica com aquesta. Al final del matí, i seguint el fil conductor de les "edats de la veu", Marta Jordana ens informà sobre la veu infantil i de les característiques de l'hàbit fonatori alterat, a través, també, de filmacions sobre la influència del cos i del caràcter en l'emissió vocal dels infants.

La sessió de la tarda va ser una continuació del final del matí. La Dra. Casanova va entrar de ple en l'evolució de la veu humana a través de les diferents edats: la muda en l'home, la veu adulta i els canvis hormonals, les veus velles (de com tonificar-les, de com continuar cantant...), de quina mena d'exercicis cal fer per tonificar la veu de les persones grans, de les disòdees o disfonies del cantant, etc. Ens va obrir, en fi, el nostre camp de coneixements a aspectes insospitats en l'àmbit de la veu humana que reclamen un aprofundiment més detallat per part nostra. El diàleg amb els participants va ser constant a causa de l'interès que despertava la temàtica. D'aquesta manera arribarem al final del dia. També hi hagué moments de convivència: pauses, l'hora de dinar, en acabar la jornada..., en els quals s'intercanvien moltes experiències corals. Només cal dir que tot va ajudar a aconseguir un Fòrum molt ben aprofitat. Des d'aquesta crònica volem expressar el nostre agraïment més sincer a la Dra. Cori Casanova i a la foniatra Marta Jordana per la seva ciència i la seva dedicació entusiasta, com també volem agrair a l'Orfeó Català d'haver-nos facilitat l'espai de reunió.

Ramon Vilar i Herms

IX FÒRUM DE DIRECTORS

Un any més l'Equip Tècnic de la FCEC hem preparat un Fòrum de directors per a la propera tardor.

Dins la línia d'afavorir la trobada i la formació contínua dels directors, que són peça clau en el millorament del nivell de les nostres corals, tractarem dos temes d'interès i actualitat. Josep Vila Casañas i Salvador Casadevall ens faran sessions formatives amb els temes que us anunciem tot seguit.

Sessió 1 (matí)

El director i la gestió del temps

Com organitzem el calendari els directors? Com fem projectes a llarg termini? Com organitzem un trimestre? Què esperem aconseguir d'un assaig? Què entenem per un bon assaig? Com prioritzem dificultats? Com aconseguim una bona eficiència en el nostre treball?

Treballarem aquesta qüestió amb Josep Vila i Casañas.

Sessió 2 (tarda)

La veu de la gent gran

Dirigeixes cors de gent gran, o tens persones grans al teu cor? Ets sents amb falta de coneixements tècnics específics? T'agradaria tractar aquesta qüestió amb més professionalitat?

Sens dubte la gent gran és una part molt important del capital musical i humà del cant coral. Per això, en aquesta sessió, el metge, logopeda i director de cors de gent gran Salvador Casadevall, ens oferirà coneixements sobre el tema i ens donarà eines pràctiques per al treball amb aquestes veus.

FÒRUM DE DIRECTORS DE LA FCEC

DISSABTE 18 D'OCTUBRE 2014 de 10:30 a 13:30 i de 16:00 a 19:00

a la sala d'assaig del Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana

Termini d'inscripció: 14 d'octubre de 2014

Preu membres FCEC: 15 €, no membres 20 € (NO inclou el dinar)

(el pagament es farà el mateix dia del Fòrum al matí)

Podeu fer la inscripció a fcec@fcec.cat

Estrena d'Oh happy day. Terrassa i el cant coral

(Article escrit just iniciat el programa a TV3)

Dissabte passat es va estrenar a TV3 el programa "Oh happy day!", un concurs en què nou grups corals de tot Catalunya competeixen per aconseguir una gira per alguns dels escenaris més destacats d'Europa. Aquests nou grups representen una petita mostra de la implantació del cant coral a tot Catalunya.

Des de mitjan segle XIX, en què Josep Anselm Clavé importà a Catalunya aquest format de grup musical, el moviment coral no ha fet més que créixer. Centenars de cors de tota mena –infantils, d'adults, de gent gran, d'havaneres, de gospel, de música antiga, cors parroquials, etc.– mantenen una important activitat musical a l'abast de tothom.

Terrassa és una ciutat que estima el cant coral, com ho demostra el fet que en un esdeveniment com l'estrena d'"Oh happy day!", de les nou corals participants, dues representessin la nostra ciutat. L'actuació dels dos grups, Tons i Sons i Singfònics, va ser brillant, i el missatge que van transmetre, de gran estimació per la música, de treball ben fet i de la música com a fórmula d'integració i espai per a la convivència, va ser exemplar.

Cal felicitar TV3 per aquest acte de coherència, ja que la presència del món coral a la televisió no es correspon en absolut amb la importància d'aquest en la nostra societat. El fet de dedicar-hi un programa de producció tan acurada en prime time de dissabte significa un gran pas endavant per a la normalització d'aquesta activitat i la seva visió per tota l'audiència. Espero que el programa sigui un gran èxit i que el cant coral pugui assolir un desenvolupament en televisió semblant al que hi ha tingut el món casteller, que d'uns quants anys ençà ocupa amb total normalitat un espai fix en la graella televisiva.

Cal destacar el paper fonamental del Carles i l'Olympia, que amb la seva dedicació i el seu entusiasme han dirigit aquests fenomenals cantaires fins al millor apadorador. Només ells, cantaires i directors, saben quant d'esforç i de generositat han estat necessaris per a atènyer aquest nivell d'excel·lència. Felicitats als dos directors i a tots els membres dels cors, familiars i amics, que de ben segur se senten molt orgullosos de la fita que aquests dos grups han aconseguit, com ens en sentim tots els terrassencs.

Joan Martínez Colás, compositor

Singfònics

Tons i sons

El pas de Coral·lí per "Oh Happy Day". L'experiència de "viure a la tele"

Un concurs de televisió no és tan sols allò que veiem els dissabtes al vespre des del sofà, ni molt menys. Potser per a la gran majoria sí, però no pas per a tota la gent que hi ha al darrere, tota la gent que fa que allò que veiem al menjador de casa sigui tal com és: uns quants minuts plens de música, color i diversió.

El procés de selecció dels nou cors participants en el concurs "Oh Happy Day" va començar ara fa aproximadament un any, amb el primer càsting. Abans de la realització d'un càsting, però, hi ha una feina prèvia, tant per part de les corals com de la gent que l'organitza; així que, si bé nosaltres vam començar a assajar cap al febrer, no tenim ni idea de quan devien començar a moure's la productora i TV3.

El fet més curiós per a Coral·lí va ser que comencéssim a assajar: feia gairebé dos anys que estàvem en una mena de stand by: no ens trobàvem per cantar i havíem decidit que no treballaríem sense un projecte específic entre mans. De sobte, va aparèixer no pas un projecte, sinó un senyor projecte: fresc, diferent i d'unes dimensions que no ens podíem arribar a imaginar. Evidentment, ens hi vam llançar de cap. Vam inscriure'ns en el primer càsting i el vam superar. Això sol ja ens demostrava alguna cosa: que havíem treballat bé, que sonàvem bé i que transmetíem alguna cosa quan cantàvem. Mentre preparàvem el segon càsting, un veí de Sarrià ens va sentir assajar. Resulta que era el productor d'un espectacle de tribut a The Beatles que s'estrenaria al juny al Teatre Barts i que, quan ens va sentir, va decidir que volia que participéssim en el seu espectacle, fos com fos. Dit i fet, va entrar a la Casa Orlandai, va preguntar per nosaltres i es va posar d'acord amb la nostra directora.

Va ser als camerinos del Teatre Barts, en una de les sessions d'aquest espectacle, on un dia de finals de juny ens vam trobar amb l'equip d'"Oh Happy Day" i amb la notícia que havíem passat el segon càsting: érem un dels nou cors concursants. Arribats a aquest punt, podia semblar que la feina més difícil ja estava feta i que ara es tractava d'anar treballant, setmana rere setmana, més o menys de la mateixa manera que ho havíem estat fent fins llavors. Pobres de nosaltres, ignorants de mena! Just llavors va començar la feina de debò: cançons noves, assajos de veu, assajos de coreografia,

proves de vestuari, vídeos de presentació..., tot a un ritme rapidíssim i amb un guió estricte al qual ens havíem de cenyir. Era pràcticament impossible assimilar i controlar tot el que passava: el temps volava i tot s'allargava més que no havíem previst, els assajos acabaven tard a la nit, la gent del programa treballava a hores que no hauríem imaginat mai que es podia treballar..., tot perquè el primer programa, que era una novetat per a tothom, sortís rodó.

Va arribar el primer programa, i amb aquest la nostra nominació. És difícil de descriure com va ser d'intensa la setmana següent; tothom es va abocar completament en nosaltres i vam rebre una quantitat d'ànims i d'energia que feia pensar que s'acostava la fi del món, el judici final. De tota manera, els concursos van com van, i a la televisió encara més; tot i la feina que havíem fet, no vam superar l'eliminatòria i, de sobte, ens vam trobar fora del programa. Després de mesos d'assajos, ja estava; tot havia acabat. Tot? De debò? Cap més assaig, cap altra coreografia? I tota la família de corals que havíem conegut? Ja no en formàvem part? Ja no els veuríem més?

El que ens va passar llavors és que vam començar a trobar-nos a faltar els uns als altres. Feia tants mesos que ens vèiem tant, que resultava molt difícil tallar d'aquella manera. Així doncs, i sabent que havíem d'aparèixer en el darrer programa, ni vam deixar de veure'ns ni vam perdre el contacte amb la resta de corals. Pocs dies

més tard vam començar a comprendre que el fet d'haver marxat del programa tan de pressa potser era més aviat positiu: havíem conegut molta gent fantàstica –tant l'equip del programa com els companys i companyes de la resta de corals–, havíem viscut una gran experiència i, la millor cosa, l'havíem viscuda junts. Fora de la tele la vida continua endavant (i a un ritme més normal), i a Coral·lí vam decidir que continuàríem endavant, que ens agrada estar junts i cantar junts i que, de tot plegat, això és el millor fruit que n'hem tret; com es diu en castellà, "lo bueno, si breve, dos veces bueno". Experiència a la televisió, viscuda; persones fantàstiques que ens hem trobat pel camí, moltíssimes; ganes de seguir cantant i creant projectes, totes les del món. Sempre endavant i, sobretot, que no pari la música!

El pas de Tons i Sons per "Oh Happy Day"

El mes de setembre passat va començar a TV3 una aposta arriscada i completament nova en aquesta cadena: un Talent Show consistent en un concurs de corals que havia d'amenitzar la nit dels dissabtes, intentant obtenir uns nivells d'audiència que fins aleshores no s'hi havien assolit.

Per a molts, no era el programa ideal, perquè potser no reflectia correctament el món coral de casa nostra. Sí que és ben clar, però, que ja era hora que es dediqués un programa televisiu en hores de màxima audiència al món coral català.

Els integrants de la Coral Tonsisons vam tenir la sort d'intervenir en aquesta aventura i de viure el dia a dia d'un programa que ha estat un èxit rotund que ni la mateixa productora es pensava aconseguir.

El mes de febrer del 2013 vam rebre una proposta d'una productora de fer un càsting per a un programa-concurs televisiu dedicat a les corals catalanes. Van fer un primer buidatge entre més de dues-centes corals i en van triar una cinquantena. D'aquestes, n'havien de quedar nou per a participar en el concurs.

Quan ens van notificar que entràvem a formar part del programa, l'alegria va ser immensa. Tot i així, en cap cas no ens imaginàvem tot allò que ens hi esperava. Primer de tot, en dedicació. Al principi vam pensar que amb un assaig setmanal fora dels dies d'assaig normals de la Coral en tindríem prou per a poder tirar endavant aquest projecte. Anàvem completament errats. La dedicació, per a una coral com la nostra, totalment amateur, havia de ser diària. Per tant, a partir de finals del mes de juny vam començar a treballar en les primeres cançons que ens havia proporcionat el programa, canviant la manera d'assajar que coneixíem fins aleshores i fent un treball més individualitzat de cadascun dels membres que prendríem part en el concurs. Aquest treball no era exclusivament musical, ja que el programa també ens exigia una prestació coreogràfica extra per a cadascuna de les cançons.

A partir d'aquest moment, les nostres vides personals van quedar alterades temporalment: per exemple, vacances modificades a causa dels assaigs diaris, sense oblidar l'efecte d'aquesta dedicació extra en les nostres famílies.

El 27 de desembre es va enregistrar el primer programa i, a partir d'aquí, la feina es va intensificar. El programa s'enregistrava cada divendres. Entràvem als estudis de TV3 a Sant Joan Despí a les cinc de la tarda i no en sortíem fins a la una o les dues de la matinada. Tantes hores donaven per a molt. No tan sols passàvem els nervis del concurs, sinó que també apreníem a conviure amb altres grups vocals que, com nosaltres, tastaven aquesta excepcional experiència. Cada vegada que passàvem a la fase següent, el mateix dissabte ja rebíem la proposta de les cançons que formarien part del programa immediat; teníem, doncs, sis dies de marge per a poder-hi treballar. Els dilluns rebíem la visita dels directors musicals del programa, que valoraven el progrés en la preparació de les cançons i hi contribuïen, i els dimecres arribaven les directores de coreografia del programa, que ens ensenyaven els moviments que havíem d'executar el divendres; així doncs, pocs dies d'assaig ens

quedaven per a preparar les cançons. En conseqüència, vam haver d'intensificar els assaigs fins a quatre hores diàries cada dia de la setmana, caps de setmana inclosos, excepte el dia de la gravació.

Com a resum de tot això que us hem explicat, volem dir-vos que l'experiència ha estat fantàstica per la relació amb els directors del programa, els directors musicals, els redactors, el presentador, el jurat, i sobretot, la que hem teixit amb tots els cors participants. Ha estat una experiència única que ens ha enriquit com a cor i com a persones i que recordarem de ben segur tota la vida.

Carles Massó

Director de Tons&Sons Terrassa Gospel

Gerard Ibáñez és un músic que, tot i la seva joventut, porta un sac ple d'experiències a l'esquena. Una de les darreres és haver guanyat el concurs del programa "Oh Happy Day", que va organitzar TV3, dirigint el Cor Deu de Veu. Ens trobem a la FCEC i fem l'entrevista a tres veus: Montserrat Cadevall, Gerard Ibáñez i Maria Josep Udina. Amb aquest director, de segur que sortirà afinada.

Quina és la teva experiència en el món coral?

Jo vaig començar a cantar als tres anys. Era un nen molt mogut, i la meva mare va pensar que potser si cantava em tranquil·litzaria. El cor era al Poblenou i es deia Els Galifardeus.

Des de llavors no he parat de cantar tota la vida en diferents cors, uns quants dels quals dirigits per Esteve Nabona: l'Orfeó Català, el Cor Albada, Cambra 16... Més endavant em van demanar de dirigir un cor infantil a l'Escola Montseny, que treballa molt bé la música, i li vaig posar el nom de Galifardeus del Montseny, en honor al meu primer cor.

Haig de dir que a tot arreu on he cantat i als cors que he dirigit, he après molt. Sempre, ja des de molt petit, em fixava en el director, en com movia les mans, en quines indicacions donava, en com ens parlava... I tot això ho he anat emmagatzemant, i continuo aprenent. Per a mi, dirigir és aprendre. Si no ho veiés d'aquesta manera, no ho faria. És el que més m'interessa, i em va bé, perquè puc aplicar l'ex-

Gerard Ibáñez, director de Deu de Veu

periència tant si canto com si dirigeixo.

A banda dels Galifardeus del Montseny, has dirigit algun altre cor?

Sí, he fet unes quantes substitucions en cors d'avis, però vull destacar la direcció d'un nonet que es deia Nou d'Octet. El vam crear amb un grup d'amics i vam fer un munt de concerts, fins i tot l'últim concert del Festival Internacional d'Octets de Portugalete. Però gairebé tots els cantaires ho eren també d'altres cors, i tots teníem altres ocupacions, de manera que vam acordar deixar-ho.

Jo hi aprenia molt i volia continuar aprenent. Per això no vaig parar fins a poder dirigir un altre cor: Deu de Veu.

Quan va néixer Deu de Veu, i per què li vau posar aquest nom?

Vaig tornar a parlar amb un grup d'amics i ens hi vam posar. Aquest cop volia fer un cor diferent, innovador i amb influència teatral. D'entrada, eren cinc noies i dos nois. Volia més nois, però calia que no fossin massa "modelats" en música clàssica, perquè a priori costa molt de canviar el sistema. Tot i així, hi tinc una noia superclàssica. I és que, en el fons, es tracta de cantar; tant és que sigui clàssic o modern: cantar.

Ni jo tinc el títol de director de cor ni tots ells són músics, i n'hi ha alguns que quan vam començar, ni tan sols llegien música; a les partitures hi veien una filera de formigues. Ara això ha canviat, a còpia de treball, però el nivell musical entre uns i altres és diferent, perquè alguns tenim estudis i titulació musical i d'altres no. Els que no tenen gaire preparació enregistren la seva veu en els assajos i l'aprenen ràpidament. Tots, però, tenen qualitats per a cantar, naturalment, i ens n'anem sortint. Per a mi, cada una de les veus és important i imprescindible. I la cosa més important: confien en mi.

Pel que fa al nom: vam anar a fer un concert al Col·legi del Sagrat Cor de Sarrià, perquè algú em coneixia i volien fer "alguna cosa moderna" a final de curs. Vam estar dos mesos provant cançons que jo harmonitzava, i hi vam anar. Ens van preguntar com ens havien d'anunciar i encara no havíem pensat en cap

nom. Ràpidament, vam pensar: som deu i fem veus, doncs Deu de Veu, i ja va quedar. Ara som catorze, però el nom ja està consagrat.

I, a banda de l'“Oh Happy Day”, què més heu muntat?

Fa dos anys vam començar un espectacle propi, “Dècades”, que consta de pop rock i teatre musical. L'un el fem a cappella i l'altre, instrumental. S'hi expliquen esdeveniments de la darrera dècada.

En vam fer dues representacions a Sabadell i hi van venir sis-cents espectadors. A Barcelona, durant l'últim any l'hem estat rodant a la sala petita i alternativa Cincomonos cada divendres durant quatre mesos, i ha tingut molt d'èxit. Ho vaig muntar de manera que les veus del cor i la interpretació escènica, de teatre musical, funcionessin sincronitzadament.

Ara estem cantant a la Pedrera. Com que la façana està tapada perquè la restauren, els que gestionen l'edifici van creure oportú de rebre els visitants d'una manera diferent, i van obrir al públic un dels pisos, que era tancat, des d'on es veu part de la façana, Deu de Veu dona la benvinguda als visitants, sorprenent-los quan entren, en dues formacions: un nonet i un quintet, cantant a cappella, i fins i tot una cançó sobre l'edifici composta expressament per Joan Vives: “Un cau de mil secrets”. És un concert en què interaccionem amb el públic, molt pròxim, i l'hi fem participar. Hi ha un moment en què ens donem les mans amb el públic i el fem cantar dins una rotllana que fa el cor.

Per què creus que és bo actuar cantant?

La paraula seria ser un intèrpret. Una persona, sempre que fa i expressa un art, ja sigui cantat, ballat, pintat..., està comunicant, i per a comunicar s'ha d'interpretar. Per això, per a mi no hi ha cantaires, sinó intèrprets.

Hi ha persones a qui agrada la música per a emocionar-se i només necessiten

escoltar. També cal emocionar-les encara més quan van a un concert i miren el cor. És un sentit poc explotat en els concerts, perquè la part visual és tan important com l'auditiva. “Fa anys hi havia el cinema mut, després va venir la fusió d'imatge i so.” Les persones són cada cop més tecnològiques i volen més informació. Anar a un concert és com la televisió, un mitjà audiovisual. Com més sentits potenciats, més comunicació. La comunicació entre l'espectador l'intèrpret és fonamental perquè l'un i l'altre gaudeixin de l'espectacle.

El meu concepte de coral és que cada persona del cor ha de tenir el seu protagonisme i, per tant, ha de fer de solista en algun moment; ha d'emocionar-se i emocionar el públic, ell directament. Crec que cantar no és solament emetre un so afinat i ben interpretat, ni només aprendre un repertori i cantar-lo –que també cal–, sinó, a més, comunicar entre intèrprets i entre ells i el públic al màxim que es pugui. Tot el cor s'ha de sentir important i, sobretot, ha de gaudir d'allò que canta, d'allò que interpreta, i fer que el públic també en gaudeixi. Perquè cadascú fa una interpretació personal; totes les veus són maques i cal triar l'adequada a cada moment. Si es treballen bé, també els “dum-dum” poden transmetre emocions. Quan l'espectador veu i escolta cada solista, s'adona que hi és i valora tots i cadascun dels cantaires. Si no, n'hi ha que no els veu ningú. Per part meua, és una manera de demostrar que tothom és necessari. Encara que l'obra que interpretem no prevegi solistes, jo n'hi poso. Si em demanessin de dirigir el Requiem de Mozart a l'estil Deu de Veu, per exemple, de segur que hi faria canvis.

Un altre avantatge de cantar actuant, d'interpretar amb tot el cos, és que no hi ha partitures. La partitura és una barrera entre el cantaire i el públic. Si cantar és, sobretot, comunicar, la barrera ho fa impossible.

Quan un director de cor fa picar de mans o fa cantar el públic, les cares canvien: tothom somriu i s'ho passa bé, perquè hi ha comunicació i participació. Això és bàsic. Nosaltres sovint ensenyem al públic a fer mímica o a cantar a dues veus i a fer alguna coreografia que segueixi d'alguna manera la lletra, sovint amb llenguatge de signes, mentre cantem.

Ens interessa molt fer participar el públic, fent coses que sorprenguin: efectes visuals, moviment barrejat amb veu natural, no tan impostada, i amb la clara voluntat de transmetre missatges. I per a aconseguir-ho, cal treballar molt. És molt clar que s'ha d'anar als concerts amb tranquil·litat, amb seguretat, sense patir. Perquè si el director i els cantaires pateixen, el patiment s'encomana al públic i la comunicació no és bona. La clau de l'èxit és passar-nos-ho bé nosaltres, perquè, si és així, el públic també s'ho passarà bé. El públic és molt empàtic.

I quan un cor pateix en un concert, generalment és perquè no s'ha preparat prou o perquè ha triat un programa poc adequat a les seves característiques. D'altra banda, en la majoria dels cors la part visual no està gens explotada: els can-

taires són estàtics, van vestits de negre i estan parapetats darrere una carpeta. Així no es pot comunicar.

A més de dirigir Deu de Veu, fas alguna altra activitat musical?

Actualment sóc professor de llenguatge musical, cant i piano en graus elementals al Centre d'Estudis Montseny i també imparteixo un curs que es diu "Canta, balla i dóna espectacle" a l'Escola Aules, de Barcelona. Hi ve gent de tot arreu, també cantaires d'altres cors d'"Oh Happy Day", i persones que no saben ni una nota. Amb dos mesos, dues hores a la setmana, hem muntat cinc cançons. La segona hora, cantem drets i caminant per la sala, sense fer cercles. De sobte, ens parem i cantem als ulls de qui tenim al davant, per comunicar. Hi vénen vint-i-quatre noies i un noi, i abans de la classe pròpiament dita, fem dues hores, gratuïtes, de tècnica vocal, perquè la veu és aire i cal saber administrar-lo i respirar. Mirem d'emetre la veu de maneres diferents: impostada, de cap, de pit.

En qualsevol espectacle, quan entra la música et pot fer plorar de por, de tendresa o d'amor. La música emociona: ha d'emocionar. Però, naturalment, s'ha de fer bé.

Com treballes les veus?

És fonamental que el cantaire entengui com funcionen les cordes vocals, en les dones d'entre 1,25 i 1,75 centímetres, i en els homes d'entre 1,75 i 2,50 centímetres. Per a cantar cal tenir memòria muscular, perquè les cordes vocals són músculs, i si es fan treballar, les tessitures es poden allargar molt i la veu farà el que calgui en cada moment. Els cantants són atletes de la veu.

I penso que no es tracta d'impostar sempre la veu. La veu impostada no és natural: impostar i impostor tenen la mateixa arrel. No vull dir que en determinades obres no calgui fer-ho, però en d'altres és molt millor la veu natural, perquè és més propera al públic i, per tant, la comunicació serà més ràpida i eficaç i el missatge es transmetrà de seguida. Impostant, la lletra s'entén poc. En els enregistraments de fa cent anys, les veus són fosques i el text no s'entén. És veritat que la qualitat dels enregistraments era molt diferent de l'actual, però la impostació no ajudava gens a la comprensió.

Es pot cantar amb veu de pit fins al mi3, però havent-ho treballat molt. La diferència de color entre la veu de pit i la de cap és molta, i en cada cançó el director ha de pensar quin tipus de veu és millor per a transmetre el que considera oportú. Nosaltres, hi ha moments en què cobrim la veu, en d'altres cantem traient aire... Tot depèn de cada circumstància i de cada cançó.

I els arranjaments, com els fas i com creus que s'han de fer?

Cada cançó s'ha d'analitzar per a veure de què parla i què volem que el públic se n'emporti. Com es pot dir el text perquè sigui així? De moltes maneres: amb ironia,

amb ràbia, amb llàgrimes. No s'ha de transmetre sempre el mateix; que el públic tingui inputs diferents. Cada cor i cada cantaire són diferents i comuniquen de diferent manera.

Quan escoltem cors tan bons com Lieder Càmera o l'Orfeó Català cantant una mateixa obra, no la sentirem mai igual, perquè cadascú comunica d'una manera diferent. I el fet que un cor o un solista agradi més que un altre, no és cosa de màgia, sinó de la manera com interpreta, com et mira als ulls i et diu la paraula que et captiva.

De fet, en una mateixa cançó s'ha de poder passar per diferents tipus de veu, per captivar el públic, per fer que li agradi i se n'engamori.

El cor és un organisme viu i, com a tal, va canviant. Jo miro d'arranjar les cançons tenint en compte també les capacitats del conjunt dels cantaires, que són diferents en cada moment.

La meua opinió és que els directors han de triar un repertori que sigui assequible per a la coral que tenen al davant. I que els cantaires hi tenen a dir, és clar, però ell sap què podran cantar, com podran gaudir d'allò que canten... I, sobretot, cal assajar-ho molt abans de presentar-ho al públic. Si l'obra no està segura, no es pot cantar en públic, perquè el patiment hi serà, es transmetrà a l'audiència i ningú no s'ho passarà bé. No s'hi val a preparar un programa en poc temps perquè hi ha un concert en una data determinada. Cal temps per a arribar a cantar bé i comunicar.

S'ha de cantar sempre allò que estigui segur.

Coneixes alguns cors del mateix estil que Deu de Veu?

Hi ha grups de música vocal americana, Barber Songs, un grup que es diu Pentatònics, un altre de mallorquí, Cap Pela, els Voca People, que ara actuen al Victòria. A Europa n'hi ha molts. Les universitats angleses, per exemple, tenen totes un cor que fa música d'aquest tipus. Però cantar obres modernes a veus no està gaire de moda. Tot just som a l'inici d'aquesta tendència, i, normalment, les que la practiquen són corals de gent jove.

Quins projectes tens de cara al futur?

En tenim molts. Per a l'any vinent, per exemple, tinc pensat de fer Nova Cançó en versió moderna. I per a això m'anirà molt bé "El mirador", de Josep Vila –un altre dels bons compositors que tenim al país–, que m'acabeu de donar. De segur que en trauré molt de bo.

També traurem el nostre segon treball discogràfic.

Hi ha la possibilitat de fer un musical amb un gran compositor català enamorat de nosaltres. I, evidentment, una segona gira de concerts per Catalunya.

I, tornant a "Oh Happy Day", com va ser que us hi vau inscriure?

La Júlia Sesé em va dir que es preparava aquest concurs i em va animar a presentar-nos-hi, però quan ho vam fer, ja havia caducat el termini. Vaig insistir i els organitzadors van acceptar de fer-nos el càsting. Després, ens van convidar a repetir-lo i ens van demanar que preparéssim variacions d'"El rossinyol". En vaig fer una versió al nostre estil, és a dir, actuant, fent percussió vocal i amb llenguatge de signes. Ens hi van admetre. Ens van demanar quin repertori teníem, i no en teníem gaire, perquè fa pocs anys que existim. Van triar algunes de les cançons del nostre repertori perquè les interpretéssim i, casualment, eren les que portàvem menys treballades.

Estàvem convençuts que ens eliminarien de seguida, però, així i tot, vam pensar que valia la pena participar-hi perquè era una manera de fer que ens veiés molta gent. Vam ser nominats dues vegades per a eliminar-nos. De tots els cors concursants, l'únic amb dues nominacions va ser el nostre. No ens hauríem imaginat mai que podíem guanyar.

Què us ha aportat aquesta participació?

Primer de tot, hi hem après molt. De fet, en un cor sempre s'aprèn, tant des del punt de vista musical com de l'humà.

En segon lloc, hem hagut de treballar molt per poder oferir cada setmana una versió diferent d'"Oh Happy Day!", dues cançons més, noves, i una altra per si ens eliminaven. Però ho vam fer amb molt de gust.

En tercer lloc, ens hem donat a conèixer. De tots els cors que es van presentar, som l'únic que es vol dedicar professionalment a cantar i actuar, i potser és aquesta característica la que ha fet que no ens canséssim mai de treballar. I, de fet, ja hem fet molts concerts i tenim uns quants contractes.

En quart lloc, la satisfacció de rebre missatges de persones que, després d'haver seguit el concurs, ens diuen que s'han animat a cantar en un cor.

En cinquè lloc, el més materialista, ens ha servit per a cobrar quan actuem: ens hem professionalitzat. Jo sempre havia dirigit sense cobrar, fins ara. Quan ho explicava als directors dels cors d'"Oh, Happy Day" es quedaven molt parats, però és la veritat. Jo dirigia, i dirigeixo, per aprendre. Ara tinc la sort de poder cobrar per fer-ho, com també cobren els cantaires de Deu de Veu.

Què en pensa Deu de Veu, d'aquest muntatge televisiu?

En general, creiem que el resultat, a banda d'haver guanyat, és positiu. Els músics de l'equip que feien alguns dels arranjaments del programa són molt bons músics i molt humans. Hi havia un gran diàleg, escoltaven l'opinió dels cors, i es pot dir que el programa ha anat construint-se i evolucionant amb la col·laboració de tots. De fet, van anar canviant el rumb del programa segons les nostres intervencions. Cada setmana, l'equip musical assistia a un assaig de cada cor, i les intervencions que hi feien eren interessants, ens ajudaven molt.

La veritat és que ens hem sentit molt ben cuidats. En el nostre cas, sovint admetien que Deu de Veu fes canvis en els arranjaments que ells proposaven.

És a dir, que l'equip era flexible i incorporava aportacions de tot tipus.

Una de les clàusules del programa és que, per a presentar-s'hi, el temps mínim d'existència d'un cor ha de ser de dos anys, a fi d'evitar que es formin cors "de laboratori", creats només per competir-hi. La realitat és que aquests cors poden afinar molt bé, però no hi ha química entre els components, i això es nota. De segur que el joc de càmeres pot dissimular la manca de connexió, però no és el mateix, perquè els cors que fa anys que funcionen i que a més de la música conreen els valors de solidaritat, cooperació, treball en grup, respecte, amistat..., connecten molt més entre ells i amb el públic, tot i que a la televisió és complicat comunicar amb el públic. A Deu de Veu ens han dit moltes persones que gaudeixen més dels nostres concerts en directe que a la televisió. Crec que aquest requisit dels dos anys és bo, i espero que no el suprimeixin, cosa de la qual s'ha parlat.

Un altre element del programa que jo valoro molt és que el jurat feia els comentaris de cada interpretació, però l'elecció la feia el públic.

En general, la filosofia del concurs està bé i penso que el millor és que ha ofert una paleta de colors musicals, i això ha estat molt bo per al món coral.

Nosaltres hem rebut bastants correus electrònics de gent diversa felicitant-nos i donant-nos les gràcies, perquè a través nostre han descobert el món coral.

Què ha canviat a Deu de Veu des que vau guanyar el concurs?

Podem dir que ens hem convertit en professionals. Ja és el que volíem, i n'estem molt satisfets. També vol dir que estem molt sol·licitats. En un concert al Coliseum vam tenir mil espectadors, que, en acabar, van col·lapsar la cua per saludar-nos. Com a guanyadors del concurs, vam fer dos concerts a Viena, un a Nuremberg i un altre a Praga i, també com a guanyadors, compartint-lo amb el Cor Geriona, que va quedar en quarta posició, farem el concert d'obertura del Festival de Cantonigròs, a cappella. Altres actuacions seran al Festival de Cap Roig i al Festival Grec. En aquest darrer cantem cançons de Guinovart, un gran músic i gran amic –un dels meus músics preferits–, amb acompanyament de la Banda Municipal de Barcelona i solistes de teatre musical.

Ara tenim un mànager que ens organitza els concerts i va a comissió. És ell qui pensa el preu dels nostres concerts, com també les nostres necessitats tècniques de so i llums, que és el factor que encareix més el catxet. De vegades penso que potser ens hauríem de convertir en associació, però llavors els cantaires no podrien cobrar, i això encara m'agrada menys, perquè m'agrada que es prenguin Deu de Veu com una feina, la feina ideal. Ara cobrem tots: el mànager dóna d'alta i de baixa cada cantant per cada concert. I jo també cobro, cosa que, com ja he dit, no havia fet mai. De tota manera, segons el lloc on cantem, les possibilitats de qui ens contracta i el nombre de concerts que fem, el catxet varia de manera considerable.

El premi del concurs va ser tot un misteri durant el programa. Des de dintre, com ho vau viure?

Durant el programa, treballant molt i convençuts que no guanyaríem. Després que ens van triar com a guanyadors, van passar tres setmanes des del final del concurs i no ens havien dit res. Vaig trucar i em van convocar a una reunió amb la productora. Va ser TV3 qui va preparar els concerts a Viena, Nuremberg i Praga. Vam ser molt ben tractats i ens van cuidar molt bé.

En la conferència que vas fer a primers de maig a Sant Vicenç dels Horts, posaves en qüestió la teoria que les cançons s'hagin de cantar en versió original. Explica'ns-ho una mica.

Jo crec que no s'ha de fer ni tot original, ni tot adaptat. Jo intento barrejar. Hi ha persones del públic que entenen la versió original i n'hi ha que no. I jo crec que és fonamental que s'entenguin les paraules perquè l'espectador gaudeixi de la música i del missatge. Crec que les cançons adaptades al català són més permeables. Això sí: s'ha de poder adaptar amb respecte envers l'autor. I crec que hi ha autors que deuen estar contents que la lletra de la seva cançó es canti en molts idiomes i arribi a més públic, perquè sap que així l'entenen. A mi m'agrada fer un concert en diferents llengües i no entenc que al Conservatori no deixin cantar àries en català. Crec, no pas com a cantant sinó com a intèrpret, que es fa més bé en la llengua pròpia i que,

per tant, es comunica més. I cal pensar en tothom que ve al concert, no solament en les persones més cultes, perquè la música és un llenguatge universal i tothom té dret a gaudir-ne sense barreres.

Es podria cantar el Requiem de Mozart en català, per exemple? Per què no? Segur que aixecaria moltes crítiques, però tothom en parlaria. O potser es podria fer la bogeria de cantar un número en cada llengua... Ho criticarien, però voldrien tornar a veure-ho. És important sorprendre el públic, encara que sigui amb una bogeria.

La meva proposta és que, en general, no hi hagi rigidesa, perquè quan alguna cosa és rígida, tard o d'hora s'hi topa i es trenca. Tothom ha vist que la veu humana pot transformar la matèria. La veu és una ona sinoidal amb simpatia, i si topa amb una cosa rígida, com una copa, la trenca.

Ara estic fent arranjaments de cançons en castellà: una de Joan Manuel Serrat, per al programa de Nova Cançó que vull fer l'any vinent, i una de Javier Busto, que té una música que emociona.

Què creus que s'ha de fer en el terreny de l'educació musical dels infants?

És un tema molt delicat. Per a dirigir un cor infantil se n'ha de saber molt i s'ha de tenir molta traça amb els nens. No tothom serveix per a això. A mi em fa molt de respecte i, al mateix temps, m'ho passo molt bé amb ells. Els nens absorbeixen tot el que se'ls ensenya. I si no es fa bé, s'espantaran. Dos dels meus models de directors de cor infantil són Gemma Tatay i Elisenda Carrasco, que en saben moltíssim i aconsegueixen uns resultats extraordinaris... amb nens i amb persones grans. Per a dirigir un cor infantil cal saber-se comunicar amb els infants, conèixer què és el millor per a ells i motivar-los, fer que s'ho passin bé cantant. En general, els agrada més jugar que cantar. I si no vénen d'una família on es canta, és més difícil que s'hi enganxin, perquè no ho coneixen. En alguns dels concerts que hem fet, alguns pares ens han dit que els seus fills no havien anat mai a concert i que, després de veure el nostre, volien tornar a anar-hi.

Crec que a l'escola els ensenyen més a tocar la flauta que a cantar, i això és una llàstima.

Quin diries que és el paper del director de cor, més enllà de la tria del repertori i la direcció estricta de les cançons?

Un cor és una minisocietat, i el director és qui va al davant. Per tant, ha de ser exigent, però humà i amable, ha de tenir en compte l'opinió dels cantaires a l'hora de triar el repertori, ha d'escoltar els seus suggeriments i ha d'explicar les seves decisions. Si no, el cor serà un projecte del director i no del conjunt de les persones que el componen. El cor és un grup, i tothom col·labora a construir-lo i a fer-lo créixer.

El director ha de tenir clar que un cor, quan interpreta, és un espectacle au-

diovisual, i cal aprofitar-ho; només avançant i reculant, ja es crea un efecte visual positiu. Això vol dir molta feina d'assaig, perquè, a més de la veu, el moviment també ha de ser ajustat i interioritzat, per evitar d'equivocar-se. Deu de Veu assaja tres dies a la setmana, un total de deu hores. I és que tot el que es pugui fer per sorprendre el públic i aconseguir que els nens petits no s'avorreixin, és la clau de l'èxit. Si a sobre se'ls informa d'història o d'elements culturals, molt millor.

Després dues hores de conversa a trio, decidim deixar-ho de moment, amb el ferm propòsit d'anar aprenent sense parar a través de tot allò que fem.

Montserrat Cadevall i Maria Josep Udina

Tal com explicàvem en el número anterior de la revista, s'ha publicat el llibre que aplega les *Actes del II Congrés de Música a Catalunya*, organitzat pel Consell Català de la Música i que incloïa dues activitats referents al món coral, enquadrades en l'eix d'usos socials de la música. La comunicació elaborada per Montserrat Cadevall, presidenta de la FCEC, es va publicar en el número anterior de la revista.

Ara iniciem la publicació de les comunicacions formulades a la taula rodona, en què van participar les directores i professores Rita Ferrer i Montserrat Rios, i també Jeroen Schrijner, llavors president d'Europa Cantat.

El cant coral: formació i pràctica comunitària

El cant coral aplicat a l'aula i a la formació dels mestres a la universitat

Rita Ferrer

La música ha estat present des de fa molts anys en els programes i currículums dels estudis de mestre i a les escoles de primària i secundària. És evident –i, sobretot, ha estat dit, mostrat i materialitzat per grans personalitats del món de la pedagogia, pensadors, matemàtics i científics– que la música és una matèria important i, alhora, un llenguatge universal. Crec que no entrarem en el terreny del dubte; més aviat seria fàcil justificar i magnificar el poder de la música en qualsevol camp.

La societat en què vivim, el nostre món, és veritablement sonor; sovint, la música hi és massa present. Ens cal escoltar el silenci. Ens calen espais buits de so i ens fa por escoltar-lo. Tot i així, no ens podem imaginar un món on la música sigui absent.

Però, som conscients de la importància que té? Sabem escoltar la música, o senzillament la sentim? Hi ha qui diu que hi ha una música per a cada ocasió, moment o situació. És cert? Qui fa aquesta música? Per a totes aquestes preguntes hi ha una resposta o diverses, que ens fan sentir a tots una mica iguals o diferents, però sabedors d'una realitat espiritual, íntima. La música és present en el nostre món de manera natural.

Aquest pròleg ens situa al punt de pensar que la música és necessària i que, com a tal, forma part del nostre hàbitat; potser no podríem viure sense.

Per aquesta raó i per moltes que més endavant farem evidents, l'educació musi-

cal és present en els programes i currículums, tal com hem manifestat al principi, i d'aquesta manera ens diuen que, actualment, la música és a les escoles com qualsevol altra matèria. Com qualsevol altra, no!, ja que es disposa d'un temps insignificant per a ensenyar-la, i a cada canvi de llei o de normativa, la que cau primer és la música. Els legisladors s'omplen la boca amb els valors que aquesta posseeix i xerren molt, però fan ben poc. Ara, davant d'un canvi de plans d'estudis, on hi havia la diplomatura de mestre especialista en Educació Musical, aquesta desapareix, tot i ser important!

De tota manera, l'encàrrec que tinc per a aquesta ponència és de parlar del cant coral a les escoles de mestres i la seva pràctica a les aules. Em centraré en el tema, tot i que més endavant veurem la necessitat d'aquesta introducció.

La meva aportació pretén exposar l'experiència pròpia, desenvolupada en els estudis de mestre a la Facultat d'Educació i Psicologia de la Universitat de Girona pel que fa a la formació dels futurs mestres i la suposada presència que el cant –i més encara el cant coral– té a les aules dels centres d'educació primària.

Des del curs 1992, moment en què s'iniciaren els nous estudis, he tingut ocasió de veure com han anat passant, aprenent i creixent els estudiants, any rere any. La procedència d'aquests és molt variada i la seva formació, encara més. Els estudis no preveuen que s'hagi de tenir un nivell determinat de formació musical, per la qual cosa no tots tenen el mateix, i a vegades no en tenen.

Al llarg d'aquests més de quinze anys d'encarregada de fer classes de didàctica, educació de la veu i l'oïda i de direcció coral, principalment, puc constatar que cantar individualment i en grup i poder ensenyar com fer-ho m'ha enriquit i m'ha satisfet molt, sobretot pel que fa a l'evolució i als resultats. Hem cantat molt i encara ho fem. L'educació de la veu i de l'oïda és fonamental per a fer-ho bé, i la direcció coral representa una eina indispensable per a poder conduir i dinamitzar el grup. D'aquí ve que, juntament amb els estudiants, hàgim fet un camí cap a la pràctica de grup a l'escola, tot cantant.

Cantar és una forma d'expressió, és un llenguatge pel qual també ens comuni-

quem amb els altres. Tots cantem en moments ben diversos; sovint, i col·loquialment, diem: "Jo només canto a la dutxa...". Tot i així, la pràctica del cant és espontània i present, viva. Abans, potser es cantava més que no ara, ja que anem massa atrafegats o perquè els costums han canviat. Conxita Garcia, directora de cors, en una taula rodona feta el 1999, deia: "Actualment, la gent canta poc". Maria Martorell, mestra i representant del SCIC, subratllava, en la mateixa taula rodona, "la necessitat que el mestre generalista pugui fer cantar una classe de primària", alhora que demanava de "no descuidar el nostre patrimoni musical".

Realment, el nostre patrimoni musical és molt ric, i en el cançoner popular podem trobar moltes cançons que ens caracteritzen i que defineixen la manera de ser com a país, amb els seus hàbits, la seva gent, a tothom que ho desconeix, que no ens podem estar –i, en general, no volem– d'educar globalment a través de la música i del cant. Tenim cançons de tota mena: tristes, alegres, cançons que expliquen fets, cançons que ens ensenyen història, per a celebracions, de dansa, d'oficis, religioses o profanes, etc., i aquest elenc cada dia s'amplia més amb incorporacions de nous estils, tendències i procedències.

Pierre Kaelin (1913-1995), en el seu llibre *L'Art Choral* diu: **"Cantar bé una cançó hauria de ser quelcom tan natural com caminar, dormir, treballar o pregar"**.

Permetin que els faci una succinta exposició de la situació actual de l'educació musical en els estudis de mestre. Des del 1992 existeix la Diplomatura per a Mestres Especialistes en Educació Musical. Els estudiants reben una formació general i musical que els permet ensenyar a les escoles de primària, com també els coneixements de didàctica necessaris i les eines adequades per a esdevenir uns bons mestres generalistes i especialistes en música. Les altres especialitats contenen una matèria que, amb el nom d'Expressió Musical (tan sols un curs, amb 4,5 crèdits), ha de cobrir el coneixement que el mestre no especialista cal que assoleixi. Aquí, tots plegats, fem tant com podem.

En l'especialitat d'Educació Musical es treballa la cançó, la dansa, l'educació de la veu i de l'oïda, la pràctica instrumental, la direcció coral i la història de la música

i de les agrupacions musicals. Els estudiants fan pràctiques directes a l'escola de primària al llarg dels tres anys de diplomatura, que relacionen i posen en pràctica els aprenentatges adquirits a les aules universitàries, tot sota la guia i el seguiment d'un professor tutor. Amb tot i això, necessiten una formació sòlida i completa que hauran d'anar adquirint al llarg de la seva vida professional, ja que tres cursos de carrera no són suficients per a adquirir la formació que els cal. També puc constatar que el perfil d'aquests estudiants és, en general, obert i receptiu i que estan disposats a aprendre i rectificar.

A causa del valor que té la cançó, aquesta esdevé el vehicle, l'eix de l'aprenentatge musical. Qui canta utilitza un instrument intrínsec, la veu, difícil d'entendre al marge de la persona. Aquesta està lligada a l'individu de manera tal que qualsevol estat anímic o físic –com ara joia, tristesa, cansament, eufòria, desànim, malaltia i un llarg etcètera– hi influeix directament. Per aquesta raó, el cant és un valor molt important i complex amb referència a l'expressió, la comunicació, el sentiment i la vida.

Els mestres han de tenir en compte tots aquests aspectes a l'hora de posar-se davant del grup classe. Partint de la individualitat, l'educació dels hàbits i el respecte, arriben a poder conduir un grup d'infants i joves perquè en el futur siguin persones íntegres i responsables, i tot això mitjançant la música i el cant.

El mestre Manuel Borgunyó (1884-1973), en el seu llibre *La música, el cant i l'escola*, diu: **"El cor escolar, dins l'educació musical, no ha de ser un objectiu, sinó, simplement, una conseqüència lògica"**.

També en la conferència que va pronunciar a l'Ateneu Barcelonès el 7 d'octubre del 1931, anomenada "La salvació de la música i els músics és l'escola primària", s'hi reafirma amb aquestes paraules: "Innegablement, el coronament de la llarga trajectòria educativa seguida a l'escola ha d'ésser el cor, no com a finalitat per a obtenir efectismes purament espectaculars, sinó com a conseqüència lògica del procés educatiu seguit des del primer període". I continua: **"Jo afirmo que l'ensenyament coral ben aplicat esdevé una escola de voluntat**, ja que constitueix un estímul permanent de l'atenció. Paral·lelament amb la pràctica coral es completarà

l'educació musical de l'infant, perfeccionant-lo en les disciplines anteriorment conreades, proporcionant-li nous coneixements i fent vibrar cada dia més intensament les facultats de la seva ànima”.

Per aquest motiu, i prenent les paraules del mestre, examinarem com es troba el cant coral a les escoles.

Fins ara, tan sols hem parlat del cant com a mitjà i com a manera d'aprendre individualment, però si hi afegim que el cant també pot ser col·lectiu, llavors aquest llenguatge pren una dimensió molt més poderosa i global. Quan parlem de cant coral ens referim a cantar en grup, dins el qual la persona és un element indispensable però que necessita els altres. En podem trobar exemple en l'orgue. Si analitzem l'orgue com a instrument, veiem i sentim que un tub és només una part petita i indispensable d'aquell enorme instrument. Així doncs, una veu és una part d'aquest tot que és un cor. **El fet de cantar en grup pressuposa que hem d'estar atents a allò que fan els altres, i el sentit d'escolta és del tot imprescindible per arribar a obtenir un resultat satisfactori i acurat. Saber escoltar és el secret d'una bona interpretació, si parlem de música, però també en la vida de tot ésser humà és un valor bàsic, i en el món en què vivim, molt necessari.** No podem oblidar ni obviar que la música és un art, l'art dels sons; de combinar-los, de transformar-los, d'organitzar-los. Per mitjà de la música ens comuniquem, ens relacionem, ens emocionem, sentim alegria o tristesa, som capaços de variar el nostre estat d'ànim, de sentir pau, angoixa, tranquil·litat o excitació. En definitiva, la música és expressió i, com a tal, exerceix un paper important en el desenvolupament de la persona i en la seva educació.

A les escoles de primària s'ensenya a cantar i es canta a classe; molts mestres especialistes, a l'escola, tenen la cançó com a mitjà per a ensenyar música. Conseqüentment, cada classe, cada grup o cada curs pot ser una coral, i en definitiva ho és. El resultat final sovint sorprèn; és la conseqüència lògica de què ens parlava el mestre Borgunyó.

En un cor infantil, la tria del repertori és la clau per a avançar en el coneixement i l'aprenentatge i, per mitjà de la interpretació curosa i afinada, aconseguir els objectius inicials: cantar bé, fer-ho tan bé com sigui possible.

Ens diu Pierre Kaelin: “Cantar bé una cançó hauria de ser quelcom tan natural com caminar, dormir, treballar o pregar...”. Més amunt ja hi hem fet referència.

Els nens i les nenes van a l'escola; és un fet assimilat amb naturalitat, forma part de la dinàmica de vida i del creixement. A l'escola conviuen amb d'altres i es desenvolupen en el fer i el saber mitjançant l'estudi i la pràctica de les llengües i de les matemàtiques, el coneixement del medi natural i social, l'educació física, plàstica, visual i la **música**, entre d'altres. Aquesta última és una matèria bàsicament pràctica, sensorial. Els infants tenen en el mestre o la mestra el referent, i de manera natural aprenen a estimar-la. Sovint sents que diuen: “Oh, avui toca música, que bé!”. El naixement de la coral apareix com a “conseqüència lògica”, tal com diu Borgunyó, i “de manera natural”, segons Kaelin. A les escoles hauria de ser així, i el col·lectiu del claustre hauria d'enorgullir-se de poder dir: **“L'escola té una coral infantil”**. A moltes escoles, això ja es compleix.

Actualment, a les escoles de primària el cant coral no sempre és el resultat de la classe pròpiament dita, sinó que, com a fruit de l'interès i de les facilitats que hi posa la direcció, i sovint fora de l'horari escolar (sigui al migdia o a la tarda), els nens i nenes tenen l'oportunitat de cantar en una coral pensada com a objectiu en si mateixa. Llavors, tot i que el procés pot ser semblant, el fet de barrejar edats, nivells, nacionalitats i interessos transforma l'activitat cap a una projecció exterior en què els factors ambientals, de centre, de representativitat, de creixement es manifesten amb més notorietat. Esdevé, a més, una activitat cultural i integradora, una incursió en la vida social. Així, aquesta es converteix en un motor dins de l'escola i també fora. Les escoles es relacionen entre elles, i la coral és una de les activitats que afavoreix que els nens i nenes de centres escolars diversos intercanviïn experiències i aprenguin plegats lliçons que no es troben en els llibres.

La poetessa i escriptora Núria Esponellà (1959), en el pròleg del llibre XXV anys de la *Coral Nit de Juny i XX de la Coral Els Violets* (aquest, un cor infantil), afirma: **“De ben segur, el cant coral és una de les activitats culturals més enriquidores per a l’aprenentatge de la vida social i de la convivència, en tant que promou l’experiència col·lectiva: és a dir, propicia que la persona interaccioni amb el grup”**.

Les mestres i els mestres han d’estar molt ben preparats per a poder exercir la tasca que els ha estat encomanada. La responsabilitat pel que fa a l’educació que portaran a terme a través de la música i del cant els exigeix d’una formació continuada i ferma, plena de projectes nous que hauran de materialitzar amb rigor i exigència.

La música –en aquest cas, per mitjà del cant coral– educa els infants, joves i grans que tenen la sort d’haver-la viscut, els fa diferents, més sensibles, més ordenats, més respectuosos amb ells mateixos i amb els altres, més alegres, més disciplinats, més organitzats, més voluntariosos, més receptius, més oberts, més creatius, més espontanis, més col·laboradors, més pacients, més... moltes coses. Aquests són els valors educatius, socials, culturals i humans per mitjà dels quals la persona, l’individu –i en aquest cas, el nen–, creix i es fa gran amb respecte i joia.

El mestre Borgunyó demanava, ja el 1931, un perfil de mestres ben preparats per a donar una formació musical a l’escola primària. Ara que semblava que començàvem a tenir el camí ben traçat i que havíem après que es podia millorar i sabíem com fer-ho, entra en vigor una nova llei que anul·la l’especialitat i que redueix a un insignificant nombre de crèdits el currículum del mestre generalista pel que fa a la formació musical. On hauran d’estudiar els joves que apostin vocacionalment per aquesta professió i els agradi i els interessi la música?

Som de nou a l’inici de l’exposició. Hem caminat una mica i tornem enrere. Hem d’estar satisfets o preocupats? Hem de fer sentir la nostra veu a favor d’un futur més noble i més just, i cantant ho tenim més bé. Ara que Europa vol unificar fins i tot estudis, ara que podíem mostrar un model a favor de l’educació musical a les escoles de mestres, per poder fer arribar la música al poble en general des de l’escola d’una manera rigorosa i seriosa, ara que podíem haver estat model per a altres països, ara tornem a perdre el tren!

En tot cas, crec que un senyal d’optimisme és contemplar la realitat actual i constatar que tenim mestres a les escoles que creuen en la música, que l’estimen, que donen als infants els valors que se’n desprenen tot cantant, i des d’ara fins que aquests joves professionals es jubilin, potser haurem estrenat unes quantes lleis més que entenguin la necessitat d’educar també amb música.

Sobretot, pensem, reflexionem i cantem! Siguem un cor que deixi sentir la seva veu per al bé d’una societat millor, que tingui una veu clara, neta i ben posada, que sigui escoltada i que el gest que el condueix sigui ferm i expressiu. Una coral en què cada veu exerceixi el seu paper, i junts aconseguixin una bona harmonia.

I acabaré la ponència amb les paraules del bon amic, mestre, director de cors i gran persona, Oriol Martorell i Codina (1927-1996), que resumeixen les anteriors: **“Si allò que preocupa de veritat és que els infants d’avui siguin uns millors ciutadans de demà, si el camí escollit per arribar-hi és la pràctica del cant col·lectiu, cal sentir l’absoluta obligació moral d’intentar que aquest cant col·lectiu sigui cada dia millor”**.

Moltes gràcies.

Creus de Sant Jordi

Com l'any passat, tenim el goig de fer constar en la nostra revista que novament les Creus de Sant Jordi han tingut en compte la música: una entitat coral, un compositor, un promotor musical, un editor i un cor d'havaneres han estat reconeguts amb aquesta distinció.

Transcrivim a continuació el text que es va llegir en l'acte d'atorgament de les Creus de Sant Jordi.

Coral El Llessamí

"Formació vinculada a la Societat Cultural La Vicentina, de Sant Vicenç dels Horts, al Baix Llobregat. Fundada el 1860 i integrada a la Federació de Cors de Clavé i a la FCEC, té una trajectòria molt arrelada al seu entorn i ha fet d'ambaixadora del cant coral català a països d'Europa i d'Amèrica. Les seves activitats han estat sempre amatents a la integració cultural i a la cohesió social".

Xavier Benguerel Godó

"Compositor, nascut a Barcelona. Per la qualitat d'una producció que ha tractat tots els gèneres amb un estil propi, des de la peça intimista fins a l'òpera, la cantata, l'obra simfònica o la música de cambra. La seva concepció de la música s'enllaça amb la paraula, com si fossin formes complementàries del mateix llenguatge sonor. Cal destacar-ne les òperes Spleen i Dalí, el Llibre Vermell –basat en l'obra montserratina homònima– o el Rèquiem, a la memòria de Salvador Espriu."

Josep Maria Busquets i Galera

"Promotor cultural, nascut a Manresa (Bages). Per la seva dedicació continuada al sector, i especialment en el món de la música, mitjançant institucions com el Gran Teatre del Liceu, el Palau de la Música Catalana, el Teatre Nacional de Catalunya o l'Orfeó Laudate. President del Consell Català de la Música, des del 1983 impulsa el prestigiós Festival Internacional de Música de Cantonigròs, amb un gran èxit de participació i de relació entre cultures".

Els Pescadors de l'Escala

"En el cinquantè aniversari de l'adopció oficial del nom d'un grup constituït a finals de la dècada de 1950, a aquesta població de l'Alt Empordà, pioner en un gènere de música popular que uneix tradició cultural i presència social. Per la seva tasca de recuperació, interpretació i difusió, a Catalunya i a l'exterior, de l'havanera, la cançó de taverna i altres cants, amb un gran nombre d'actuacions i enregistraments discogràfics."

Lluís Pagès Marigot

"Editor, nascut a Gironella (Berguedà) però molt vinculat a Lleida (Segrià). En reconeixement al conjunt de la seva activitat cultural i empresarial i, singularment, per l'aposta pel llibre en català. Al capdavant, fins al 2013, del segell lleidatà Pagès Editors, l'ha projectat amb èxit al conjunt del territori. Fundador de la distribuïdora Nus de Llibres, també ha presidit l'Associació d'Editors en Llengua Catalana i ha contribuït amb eficàcia a la projecció de la nostra cultura."

Cal afegir que Lluís Pagès ha editat també un gran nombre de partitures de cant coral, assessorat per la seva esposa Carme Valls, música i directora de cors.

Societat Coral Diana

"En ocasió del cent cinquantè aniversari d'aquesta entitat, adherida a la Federació de Cors de Clavé. Des de la vila de Cervelló, al Baix Llobregat, ha dut a terme una activitat musical dinamitzadora del seu entorn i vinculada a la llengua i la cultura catalanes. També s'ha esforçat en el manteniment de les tradicions, com ara les caramelles durant els anys del franquisme."

Premi Nacional de Cultura

Mireia Barrera ha rebut el Premi Nacional de Cultura 2014, que concedeix el Consell de la Cultura i de les Arts de la Generalitat de Catalunya. És el premi més rellevant del nostre país en l'àmbit cultural i li ha estat atorgat "per la seva lluita en la innovació musical mitjançant la introducció de l'obra de compositors contemporanis en els cors que ha dirigit".

No hi ha dubte que el seu treball en el camp musical mereix aquest premi.

Mireia Barrera ha dirigit diversos cors, entre els quals destaca el Cor Madrigal de Barcelona, que dirigeix actualment, i ha estat titular del Coro Nacional de España, de la Capella de Música de Santa Maria del Mar i del Coro de la Orquesta Ciudad de Granada, que ella va fundar.

Novament ens hem de fer res-sò de la mort de diverses persones que han tingut importància en la trajectòria de la FCEC. Serveixin aquestes ressenyes com a homenatge a la seva tasca en favor del cant coral.

Lluís Mandado

El 3 de desembre del 2013 va morir en Lluís Mandado i Capellà, que durant anys va ser delegat de la FCEC a la Demarcació de les Comarques de Girona. Havia nascut a Barcelona l'any 1926, i ja des de ben jove es va interessar per la música i va estudiar amb Andrea Fornells, professora de cant i solista de l'Orfeó Català, i amb Antoni Pérez Moya.

L'any 1948, quan només tenia vint-i-dos anys, va fundar –juntament amb mossèn Joan Serra– el Cor de la Jonquera. A partir de l'any següent va començar a dirigir-lo, i ho va fer durant molts anys, mentre la salut li ho va permetre. L'any 1949, la formació va canviar el seu nom pel d'Orfeó Parroquial i l'any 1970, pel d'Orfeó Jonquerenc.

També va compondre diverses obres, com ara la Missa de Nostra Dona de Meritxell, a quatre veus; la Missa de Santa Llúcia, a una sola veu; el Rèquiem, per a cor i orquestra; "La petita Conxيتeta", sardana del 1950; "L'Aplec de Santa Llúcia", sardana de cap al 1980; "Jonquerenca", sardana, i "En Guillem i l'avi", sardana. També va fer molts arranjaments i adaptacions de peces per a veus corals.

L'Orfeó Jorquerenc, ara dirigit per Quim Mandado, fill d'en Lluís

Dolf Rabus

Tots els que hem participat en activitats internacionals el recordarem. Però, sobretot, la nostra relació es va enfortir durant el Festival Europa Cantat celebrat a Barcelona. Era la persona encarregada d'enregistrar els concerts que Catalunya Música no cobria i, junt amb la seva dona, era el responsable de l'edició dels CD dels concerts que l'endemà els participants ja podien comprar. Només sortia del Palau de Congressos de Montjuïc per enregistrar els concerts.

Però, a més d'aquesta tasca i de la seva afició a fer fotografies, nosaltres hem de destacar la seva trajectòria i la seva aportació al cant coral europeu i internacional.

Va néixer a Memmingen (Alemanya) l'any 1946 i va estudiar arquitectura, història de l'art i musicologia. Va ser secretari general d'Europa Cantat entre 1995 i 1999, membre de la Comissió Musical d'Europa Cantat, membre del Consell i del Comitè Executiu de la Federació Internacional, i també tresorer, membre del Consell i de l'Executiva de Música Internacional i membre de la Comissió Musical de diversos simposis de la IFCM, i va tenir diverses funcions dins el Consell Alemany de la Música, a l'Arbeitskreis Musik in der Jugend i en la Bundesvereinigung Deutscher Chorbände (BDC). Va fundar i dirigir la Bavarian Musik Academy de Marktoberdorf i la competició coral Musica Sacra Internacional, que se celebra a la mateixa població. Era un autèntic expert en aquest tipus de música.

Sempre va creure en el poder del cant coral. Malgrat la greu malaltia que patia, l'estiu passat encara va assistir a diverses activitats corals. Va ser precisament a Vaison-la-Romaine on vam compartir els darrers concerts, al Teatre Romà. Va ser allà quan un dia abans d'acabar-se el festival em va dir que se n'anava perquè no es trobava bé. Vaig pensar que era l'última vegada que el veia...

Gràcies, Dolf, pel teu esforç, per la tasca que has dut a terme i per l'amor que has encomanat pel cant coral.

Montserrat Cadevall

Monique Lesenne

Els meus primers records de Monique Lesenne també són de l'Europa Cantat de Barcelona, on va arribar com a membre de l'staff internacional que va treballar i col·laborar amb nosaltres durant el festival.

La seva veu, la seva empena i la seva alegria encomanaven ànims. Ens ensenyava moltes coses. Després hem compartit molts festivals i moltes converses. Sempre hi havia coses per a aprendre d'ella.

D'altres factors ens unien: ella era flamenca; nosaltres, catalans; les dues federacions apleguem molts cors; ella també assistia a molts concerts...; ens havíem acompanyat pels respectius països. Havíem mantingut moltes converses sobre l'activitat coral i sobre com millorar la qualitat, i parlava amb entusiasme de la seva feina.

Monique Lesenne va néixer l'any 1937 a Ronse i va estudiar arqueologia a la Universitat de Gant, on, després de graduar-se, va treballar. Però la seva passió va ser la música, i sobretot la coral. El 1967 va començar a treballar com a voluntària per al Vlaamse Federatie van Jonge Koren (Federació Flamenca de Cors Joves, VFJK). Des del principi va insistir a donar impuls a la imatge internacional de la música coral flamenca.

Va ser molt participativa en les activitats de la Federació Europea de Cors Joves - Europa Cantat organitzant setmanes corals, concursos, projectes i cursos, i formant part del seu Consell des del 1997 fins al 2003. Tot i la seva jubilació als seixanta-cinc anys, va seguir organitzant setmanes corals a Gant i en altres llocs, diverses classes magistrals i una sessió del Cor Mundial Jove. Monique Lesenne també va contribuir a la fusió de la VFJK amb les altres federacions flamenques, així com a la fundació de l'organització sense ànim de lucre Koor&Stern.

Monique Lesenne va morir de manera inesperada el 16 de gener del 2014. Amb la mort de Monique, la comunitat coral nacional i internacional estan de dol, perquè era una autèntica defensora i una gran treballadora per la música coral. En tot el que es proposava, treballava fins a aconseguir-ho. Per als directors del seu país era com una mare que sempre els motivava i amb les seves crítiques constructives els acompanyava en la seva formació i en el seu creixement. Va dedicar una atenció especial al cant coral infantil.

Quan va fer setanta-cinc anys li van preparar un concert sorpresa, i el seu gran amic i compositor Vic Nees li va escriure i dedicar una obra: "Ad Monique", que es va estrenar aquell dia.

Pocs dies abans de morir encara deia: "Encara hi ha molta feina per fer!". Era incansable i la trobarem a faltar. Sempre era la que tancava les vetllades nocturnes a les assemblees i quan coincidíem en festivals. La seva alegria, la seva veu forta i les seves rialles les recordarem, i el seu entusiasme ens ajudarà a continuar treballant pel cant coral.

Transcrivim a continuació el parlament que Jean Smeets –membre de la Junta de la Federació de Cors Joves Flamencs, de la Junta de Koor&Stern i extresorer de l'European Choral Association - Europa Cantat– va pronunciar en l'enterrament de Monique Lesenne, a Gant.

Benvolguda família, estimats amics, companys del món coral, estimats col·legues i corals del món, senyores i senyors d'arreu, Monique va dir: "Encara hi ha molta feina de base per fer". Ho va dir pocs dies abans de morir. La gran preocupació i l'atenció a l'educació de qualitat en el camp coral que desplegava, eren llegendàries. En particular, tota la seva dedicació es va adreçar a iniciatives per als i dels nens i joves, fins a l'últim moment. Donava total suport i feia de promotora de molts directors joves i prometedors als quals els agradava treballar per als cors d'infants i juvenils i va exhortar i estimular els compositors flamencs a escriure repertori original per a aquests grups.

A la feina de base..., Monique hi va prestar tota la seva atenció!

Monique va dir: "Els cors flamencs han de ser presents en les escenes internacionals, com ara festivals i concursos". I Monique va estimular els cors flamencs a participar en esdeveniments corals internacionals, començant pels que es feien i es fan a la nostra pàtria, com el Festival Internacional de Música per als Joves de Neerpelt i el Certamen Internacional de Cors de Flandes, a Maasmechelen, i també en festivals i concursos convocats a l'estranger. En particular, però no exclusivament, tenia al pensament la participació en els festivals de la qualitat d'Europa Cantat i en setmanes cantant. I els cors flamencs... han assistit a molts esdeveniments corals internacionals, i hi han après...

Monique va dir: "El món coral flamenc ha d'adquirir més fama nacional i internacional". I coherent com era, va donar exemple i va viatjar incansablement a llocs propers i llunyans, de Gant a Maaseik, de Namur a Knokke, de Barcelona a Estocolm, de Tallinn a Torí..., per mirar, escoltar i aprendre totes les novetats interessants en el mercat coral internacional. Amb idees fresques i nous contactes que portava a casa, de tornada. I una vegada i una altra, aquest va ser el començament de moltes possibilitats i oportunitats per als cors flamencs, compositors i directors. Per les seves accions, encarna més que ningú a Flandes l'esperit de la seva estimada Europa Cantat. I el món coral flamenc... s'ha guanyat nom i reconeixement internacionals. Monique va dir: "Europa Cantat és una font inesgotable d'inspiració per al món coral". I, realment, era una ambaixadora d'honor de les idees d'Europa Cantat, l'organització paneuropea per a la música coral que promou la cooperació i l'entesa internacionals a través de la música coral. Com a voluntària i com a membre de la Junta, va col·laborar a construir el futur de l'organització i a promoure idees innovadores, i com a organitzadora va donar a conèixer Europa Cantat als cors, als directors i als

compositors.

I ells estaven agraïts d'experimentar i d'aprendre d'Europa Cantat, i estaven disposats a participar en altres esdeveniments de la Federació Europea.

Monique va dir "in tempore non suspecto": "La meua esperança i el meu desig és que els meus successors continuaran la meua feina". Monique, que va inspirar i motivar tanta gent... Va convèncer la gent de la idea que cantar junts és un element universal en la recerca del que és humà sense fi per l'espiritualitat i la bellesa.

I ara, de cop i volta, has mort.

Però tu no estàs morta! No! Només mor qui desapareix de la memòria col·lectiva.

I nosaltres, la Federació Flamenca de Cors Joves (VFJK), Koor&Stern, l'Associació Europea de Cors - Europa Cantat (ECA-CE) i tots els cantaires de Flandes i d'Europa, diem: "Monique, sempre et recordarem i honorarem el teu llegat espiritual. Nosaltres no t'oblidarem...".

I ara, descansa en pau.

Ruthild Soderman

Malauradament, una tercera persona que vaig conèixer amb motiu de l'Europa Cantat celebrat a Barcelona el 2003, també ha mort.

El dia 5 de maig del 2014 va morir Ruthild Sodermann, treballadora de l'oficina d'Europa Cantat a Bonn. Fa dos anys, just abans de l'Europa Cantat de Torí, se li va diagnosticar un càncer. S'havia incorporat a la plantilla de l'avui anomenada European Choral Association - Europa Cantat amb el càrrec de directora de l'oficina l'any 2000, quan aquesta es va traslladar des de Marktoberdorf a Bonn.

Va néixer al Main-Franken, al nord de Baviera, i la seva família es va traslladar a Bonn l'any 1962. Abans havia treballat com a secretària i també va ser mestra en escoles especials per a nens amb discapacitats. Membre d'una família nombrosa que cantava sempre que es reunia, tenia uns quants germans que cantaven i coneixien Europa Cantat.

Ràpidament es va sentir com a casa treballant en el món del cant coral i va destinar-hi una gran quantitat de temps i d'energia. Era l'ànima de l'oficina, i el seu coneixement de Bonn i les seves institucions va ser clau per a introduir l'oficina i la nova secretària general, Sonja Greiner, en la vida cultural de la ciutat i la regió.

A més de ser el nostre contacte com a socis d'Europa Cantat, va tenir molta relació amb la FCEC des de l'Europa Cantat celebrat a Nevers i durant la preparació i la realització de l'Europa Cantat de Barcelona, de l'any 2003. Va ser abans del nostre festival que la vaig conèixer i vàrem compartir hores de treball en aquell mes de juliol de fa onze anys. Però quan realment hi vaig tenir un contacte més personal va ser quan, durant sis anys, vaig ser auditora interna de comptes d'Europa Cantat. Llavors van ser hores d'atenció a nosaltres durant les quals ens donava tota mena d'explicacions i els documents que se li demanaven sobre el dia a dia econòmic d'una feina que l'apassionava, potser no sempre prou reconeguda, però imprescindible en les associacions.

Trobarem a faltar la cordialitat, la dedicació i la bonhomia de Ruthild Sodermann.

Montserrat Cadevall

Ruthild Soderman és, començant per l'esquerra, la tercera a la foto de dalt i la segona a la de baix. Les imatges són de les auditories de comptes a Bonn.

Curiós públic de concert coral

En un concert normalment es mira l'escenari. Però en aquest cas, les coloraines capilars atreïen l'atenció dels espectadors...

Cobrament a la inversa

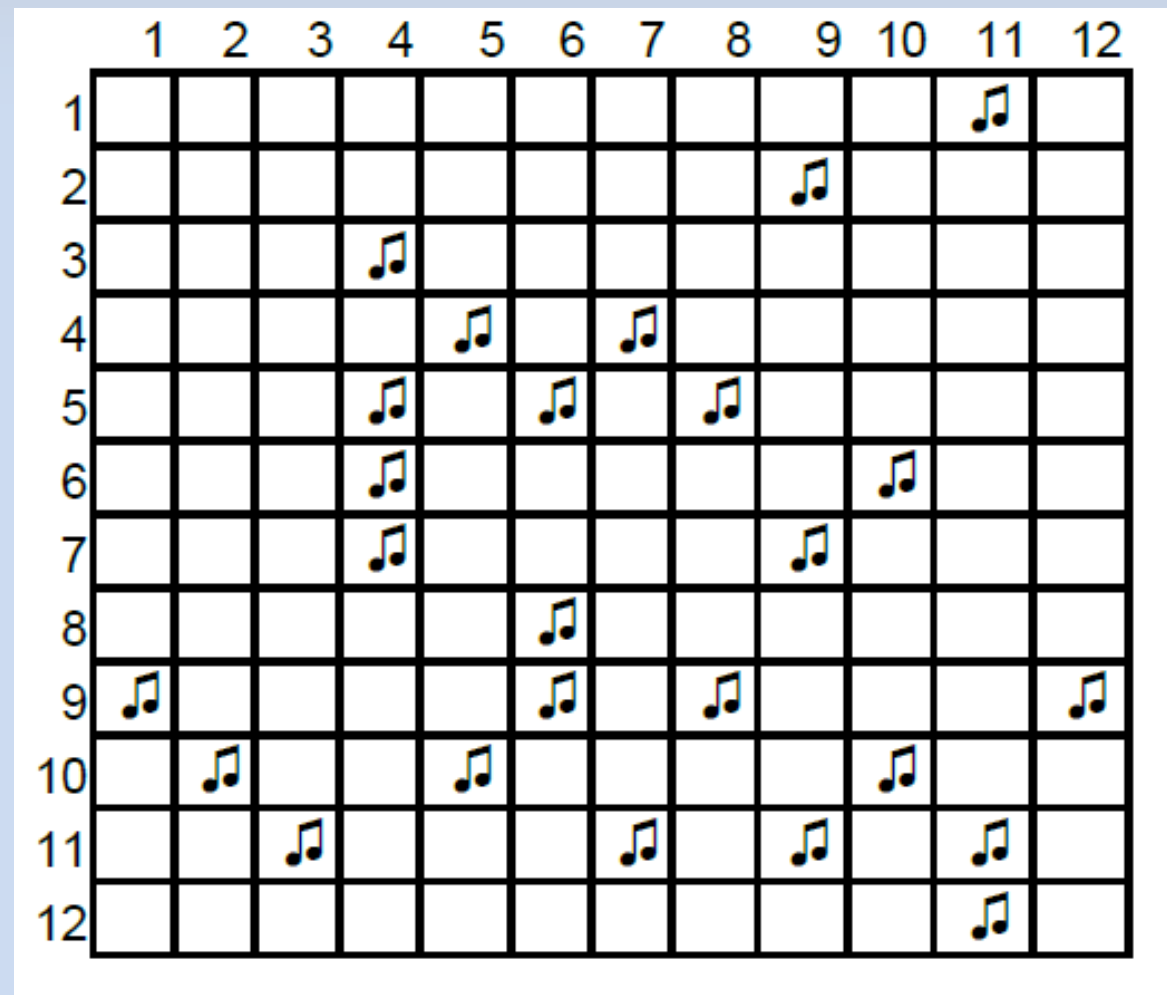
Gràcies al sistema anomenat "taquilla inversa", una entitat coral que va fer un espectacle musical, va proposar que fos cada espectador qui jutgés el valor de la interpretació, de manera que l'entrada es pagava després de veure l'obra.

Diuen que no va quedar ni una cadira buida per a presenciar els embolics d'amor del protagonista, sentir els plors desesperats de la noia i veure els senyors elaborant els seus plans maquiavèlics. Tot un èxit, ja ho veieu.

Encreuats

Pep Solé

Melòdiques:

1. Simfonia petiteta//Do.
2. D'Olimpia//Cant tradicional canari.
3. So gens brut//Músics que van de bolo en bolo.
4. Noia basca//Forma del serpentó//Músic concentrat.
5. Transport de Lires//Piano//La//Violoncelista que ha perdut el violoncel.
6. Institut Europeu Ocasional//Vell però digne//"Allò" per en Freud.
7. Netegi i s'endugui les vocals//Aixopluc naval//"M" que recula.
8. Les vocals de l'abecedari//Resposta automàtica a l'acusador (3 mots).
9. 6+1 i 6+1/3-2//Noi que camina enrere.
10. Mezzo//Existeix però retrocedeix//Estimació//Infusió oriental.
11. U//... i ànima//Mi//Cartabó//Frullato.
12. Dansa tradicional napolitana//La.

Harmòniques:

1. Sonata petitona//Escac i ...
2. Ibers de terra ferma//... i estalvi.
3. Conjunts de mites//Frullato.
4. Freqüència Modulada//Nota d'afinar//Vinagre de Mòdena invertit.
5. Droga forta//Espantalls//Micròfon connectat.
6. "... d'estiu" cicle de cançons de Berlioz//Negació//Pollastre a l'...
7. Aquí a París//Teatre de Viladecans//Mi.
8. Base escapçada//Institut Tecnològic Terrassenc//Signe zodiacal fent la figuereta.
9. Telèfon//Honest,correcte,moral//Riu contra corrent//Angle recte.
10. Cançons//Propietari//Nota d'afinar.
11. Expressió, musicalitat, "feeling".
12. J.S.Bach en va fer un munt//Pla on batien els cereals.